

ДОКЛАД

**на Постоянната комисия по социални и правни науки,
сигурност и отбрана
за резултатите от извършеното оценяване по процедура
за последваща институционална акредитация
на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“**

Уважаема г-жо Председател на АС на НАОА,

Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана на НАОА предоставя на Вашето внимание доклад по процедурата за последваща институционална акредитация на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

Докладът е разработен съгласно приетите от Акредитационния съвет на НАОА (28.04.2022 г.) критерии за последваща институционална акредитация в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 77, ал. 4 от ЗВО.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА АКРЕДИТАЦИЯ.

III. КОНСТАТАЦИИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ /ESG/ - ЧАСТ 1 /1-10/ И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 4 ОТ ЗВО.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.

V. ПРОЕКТ НА ПРЕПОРЪКИ И ОЦЕНКА НА ПОСТОЯННАТА КОМИСИЯ.

VI. ПРИЛОЖЕНИЯ.

I. ХРОНОЛОГИЯ НА ПРОЦЕДУРАТА.

№	Решения	Номер и дата на протокол/ дата на извършено действие
1.	Откриване на процедурата от АС	Протокол № 11/11.07.2024 г.
2.	Утвърждаване на състав на ЕГ от АС	Протокол № 3/13.02.2025 г.
3.	Извършено посещение на ЕГ	10 – 14 март 2025 г.
4.	Обсъждане и приемане на доклада на ЕГ от ПК	Протокол № 9/12.05.2025 г.
5.	Обсъждане и приемане на доклада на ПК	Протокол № 11/02.06.2025 г.
6.	След изтичане на срока по чл. 35, ал.2 от ПДНАОА ПК предоставя доклада на АС	

Членове на експертната група:

Ръководител на експертната група - Чл. кор. проф. д.ик.н. Владимир Стефанов Чуков – РУ „Ангел Кънчев“

Доц. д-р Дашамир Берксули (Dr. Dashamir Bërksulli, Assoc. Prof.) - Университет на Прищина, Косово

Доц. д-р Радослав Стефанов Мавревски – ЮЗУ „Неофит Рилски“

Проф. д.н. инж. Станислав Василев Василев – УАСГ

Проф. д-р Лидия Стоянова Велкова – ВА „Г. С. Раковски“

Проф. д-р Галя Георгиева Петрова-Киркова – АМТИИ – Пловдив

Докторант Чавдар Христов Раев – ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Наблюдаващ процедурата от ПКСПНСО: Проф. д-р Борис Филипов Манов

Експертната група (ЕГ), в изпълнение на решението на Акредитационния съвет на НАОА (Протокол № 3 / 13.02.2025 г.), в съответствие с чл. 78, ал. 1 от Закона за висшето образование (ЗВО) и чл. 34, ал. 1 от Правилника за дейността на НАОА, критериите за последваща институционална акредитация и предварително съгласувана работна програма през периода **10.03.2025 г. – 14.03.2025 г.** посети **ВСУ „Черноризец Храбър“**. Докладът е разработен в съответствие с чл. 78 от ЗВО, чл. 35, ал. 1 от ПДНАОА и съгласно КРИТЕРИИТЕ ЗА ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ВУ В СЪОТВЕТСТВИЕ С ESG - ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 4 ОТ ЗВО.

ВСУ е акредитиран на 13.06.2019 г. (Решение на Акредитационния съвет на НАОА, Протокол № 12/13.06.2019 г.) с оценка 9.21 и капацитет 12 800 студенти. Срокът на валидност на акредитацията е 6 години.

В акредитационния период Университетът провежда обучение по представените в Таблица 1 акредитирани професионални направления (ПН) и специалности от регулирани професии (СРП).

Таблица 1. Акредитирани ПН/СРП във ВСУ

Професионално направление/специалност от регулираните професии	Срок на валидност на акредитацията	Капацитет	Последна оценка	Брой студенти и докторанти, обучавани в последната завършена академична 2023/2024 година според НАЦИД			
				бакалавър	магистър	доктор	общо
3.2. Психология	по график 09/2026 г.	1000	9,04	389	125	47	561
3.3. Политически науки	по график 04/2026 г.	100	8,01	0	0	0	0
3.6. Право (СРП)	по график 09/2025 г.	1100	8,63	0	659	12	671
3.7. Администрация и управление	по график 09/2027 г.	2800	9,23	500	78	17	595
3.8. Икономика	по график 09/2025 г.	1750	8,96	184	146	11	341
4.6. Информатика и компютърни науки	по график 09/2027 г.	300	8,94	168	35	7	210
5.7. Архитектура, строителство и геодезия	по график 04/2029 г.	450	9,28	479	65	4	548
Архитектура (СРП)	по график 04/2029 г.	460	9,27	0	142	4	146
Пожарна и аварийна безопасност (от РП „Инженер в инвестиционното проектиране за част „Пожарна безопасност“)	по график 04/2029 г.	85	9,15	10		0	10
Водоснабдяване и канализация (от РП „Инженер в инвестиционното проектиране за част „Водоснабдяване и канализация“)	по график 04/2029 г.	160	9,10	16		0	16
Строителство на сгради и съоръжения (от РП „Инженер в инвестиционното проектиране за части „Конструктивна“ и „Организация и изпълнение на строителството“)	по график 04/2029 г.	230	9,15	33	13	0	46
8.2. Изобразително изкуство	по график 09/2025 г.	130	9,03	120	0	0	120
8.3. Музикално и танцово изкуство	по график 09/2024 г.	140	7,35	48	4	0	52
9.1. Национална сигурност	по график 09/2024 г.	2600	9,03	489	66	3	558

Забележка: Срокът на валидността на акредитацията за всяко ПН/СРП е до следващата му акредитация, съгласно графика по чл. 81, ал. 2 от ЗВО. Броят на студентите не включва студенти в процес на дипломиране (по НУД "отписан с право на дипломиране").

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРЕПОРЪКИТЕ ОТ ПРЕДХОДНАТА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ

При последната институционална акредитация НАОА е направила **три препоръки**.

При извършена процедура по САНК Акредитационният съвет на 02.11.2023 г. (след разглеждане на доклада на Постоянната комисия за следакредитационно наблюдение и контрол) взима Решение, в което не са отправени препоръки към ВСУ.

Констатациите на ПК за изпълнението на препоръките от предходната акредитация се основават на предоставени писмени материали: Доклад за изпълнението на препоръките от предходната институционална акредитация, Доклад-самооценка за институционална акредитация, а така също и комплект приложения към тези доклади и се изразяват в становището, че за периода 2019-2025 г. **ВСУ „Черноризец Храбър“ е изпълнил препоръките на Акредитационния съвет на НАОА.**

Таблица 2. Изпълнение на препоръките от предходната акредитация

Препоръки	Решения по САНК*	Предприети действия и Констатации на ПК
Препоръка № 1. Да се разшири и конкретизира в учебните планове и програми приложението на създадените електронни платформи и използването на съвременни дигитални технологии в обучението и стартър проектите на студентите. <i>Срок: постоянен, с ежегодно отчитане</i>	ВСУ изпълнява препоръка 1.	Ревизирани и обогатени са стратегическите документи на ВСУ. Въведена е нормативна рамка за дигитализация на учебния процес, включваща инструкции и стандарти за дистанционно обучение и електронни ресурси. Актуализирани са всички учебни планове и учебни програми, като утвърдените стандарти насърчават използването на електронни платформи и дигитални технологии. Въведено е задължително обучение по използването на електронни платформи и съвременни дигитални технологии; възможност за избор на Информатика и компютърни науки като втора специалност за нерегулирани специалности и разширяване на броя на избираемите дисциплини, включително тези от ПН. 4.6. Информатика и компютърни науки. Проведени са вътрешни обучения и семинари за дискусия на академичния състав и студентите по ефективността на предоставените и внедрени решения, вкл. дигитални компетентности, интелектуална собственост и авторство на дигитални ресурси. Осигурени са виртуални класни стаи за всички дисциплини и е внедрена система за мониторинг на електронното обучение. Създадена е и е внедрена система за мониторинг и контрол на приложението на електронните платформи и използването на съвременни дигитални технологии в обучението. Електронните платформи на ВСУ и съвременните дигитални технологии са отворени за всички участници в обучението и стартър проектите на студентите. Конкретните дейности се планират и реализират чрез системата за персонален мониторинг и работа с изявени студенти. Електронните платформи подпомагат студентските проекти, като чрез тях е завоювана престижна позиция в предприемаческо състезание. Подобрява се цифровата инфраструктура и достъпът до нея, осигурен е пълен достъп до Google Workspace и високоскоростна оптична мрежа, както и отдалечен достъп до учебни и административни електронни услуги. ПК констатира, че препоръката е изпълнена
Препоръка № 2. Да се повиши ефективността на взаимодействието с изявените студенти и докторанти чрез усъвършенстване на системата за персонален мониторинг и подпомагане, за по-широкото им приобщаване към иновативните проекти на университета,	ВСУ изпълнява препоръка 2.	Системата за персонален мониторинг на студентите и докторантите е интегрирана в стратегическите документи и нормативната уредба на ВСУ. Изпълнението ѝ е заложено в Мандатната програма на ректорското ръководство (2019 – 2025), а детайлите са в Пътната карта за нейното изпълнение. Академичните наставници играят ключова роля в идентифицирането и стимулирането на талантиливи студенти, като функциите им са регламентирани в Наредба № 1. Разкрити са административните длъжности „Декан студентски живот“ и „Секретар за работа със студенти“, подчинени на Ректора. Разработени са правила за присъждане на стипендии, а приетите стандарти за учебна документация дават

особено в областта на научноизследователската и научноприложната дейност. <i>Срок: постоянен</i>		възможност за персонализирани образователни пътеки и гъвкавост в обучението. Наблюдава се ръст в студентското участие в научни и творчески инициативи, като за наблюдавания период 4872 студенти и 263 докторанти се включват в конференции, семинари, публични лекции и др. форми за НИД и развитие на личните компетенции. Студентите и докторантите са публикували 216 научни статии, а 45 обучаеми са участвали в проекти. Активно се подкрепя студентската креативност, като успешен пример е Академичният танцов театър, в който участват стипендианти от специалност „Хореография“. Работата с изявени студенти се улеснява от благоприятното съотношение между студенти и преподаватели, което гарантира индивидуален подход. Основните инструменти за подкрепа включват стипендии, насочени обучения и стимулиране на научна кариера. Факултетните ръководства ежегодно определят вида и размера на стипендиите. Въведена е цифрова система за мониторинг и контрол на научната и художественотворческата дейност. Постигнатите студентски резултати се регистрират и популяризират от академичните звена и ПР отдела на ВСУ чрез официалната интернет страница и рубриката „Новини“. ПК констатира, че препоръката е изпълнена
Препоръка № 3. Да се разшири обхватът на мобилностите по програма „Еразъм +“ и да се повиши обвързаността на входящите и изходящи мобилности на студенти, докторанти и преподаватели с приоритетите на университета. <i>Срок: 2023 г., с ежегодно отчитане</i>	ВСУ е изпълнил препоръка 3	ВСУ успешно реализира мобилности за обучение и практика по програма „Еразъм +“, като това е ключов показател за интернационализацията на университета. На сайта на ВСУ има специална рубрика „Мобилности“ и интернет страница за мобилностите в сферата на висшето образование, която се актуализира редовно. Администрирането на програмата се осъществява от отдел „Международна дейност и проекти“ и „Еразъм“ координаторите, чийто административен капацитет е увеличен. Програмата е разширена чрез увеличаване на партньорствата – добавени са 38 нови партньори, включително 4 нови държави. Селекционните процедури гарантират, че изходящите мобилности са в съответствие с приоритетите на ВСУ. Въведена е „смесена мобилност“, която комбинира физическо присъствие с виртуален компонент. За насърчаване на студентите редовно се организират информационни кампании, популяризирани чрез сайта и Фейсбук страницата на ВСУ. В рамките на програмата са осъществени мобилности с 65 академични партньори от 20 държави. Входящите преподаватели се насочват към теми, отговарящи на интересите на обучаемите и академичния състав. Постигнатите резултати се популяризират от преподавателите на катедрени и факултетски съвети, а от студентите – чрез видеа на интернет страницата на програмата и в социалните мрежи. ПК констатира, че препоръката е изпълнена

III. ПРОВЕРКА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПОСЛЕДВАЩА ИНСТИТУЦИОНАЛНА АКРЕДИТАЦИЯ НА ВУ В СЪОТВЕТСТВИЕ СЪС СТАНДАРТИТЕ И НАСОКИТЕ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В ЕВРОПЕЙСКОТО ПРОСТРАНСТВО ЗА ВИШЕ ОБРАЗОВАНИЕ (ESG) – ЧАСТ 1 (1-10) И ПО СМИСЪЛА НА ЧЛ. 77, АЛ. 3, Т.1. И Т. 2-4 ОТ ЗВО.

1. Изпълнение на критерия по чл. 77, ал. 3, т. 1 от ЗВО

ВСУ „Черноризец Храбър“ разполага с право на ползване върху недвижимите имоти, необходими за осъществяване на дейностите по чл. 6, ал. 1 и 2 от ЗВО, описани в Раздел IV. Приложения, т. 4. Представена е нужната *Декларация относно притежаваното право на собственост или право на ползване*, както и *Нотариални актове*, доказващи учредено право на ползване върху недвижимите имоти.

2. Изпълнение на критериите по чл. 77, ал. 3, т. 2-4 от ЗВО

СТАНДАРТ 1. ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО

1.1. ВУ има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството като част от стратегическото управление на образователната институция в интерес на обществените потребности.

Q1.1.1 ВУ организира своите дейности в съответствие със своята мисия, цели и задачи, обществените потребности и действащото законодателство.

ВСУ „Черноризец Храбър“ е дефинирал ясно своите мисия, визия, стратегия, приоритети и ценности. Мисията и ценностите на Университета са определени в *Правилника за устройство и дейността на ВСУ* (ПУД). Институционалните цели и задачи са дефинирани в *Стратегията за развитието на ВСУ през периода 2018 – 2025 г.* и *Мандатната програма на ректорското ръководство на ВСУ за периода 2019 – 2025 г.*, а конкретните политики и дейности са разписани в *Пътната карта* за тяхното реализиране.

Мисията, целите, ценностите и задачите определят използваните от ВСУ образователни, управленски и информационни технологии, ресурси и структура. Всички те в съвкупност са подчинени на перспективата на обучаемите и потребителите на кадри, обществените интереси и регулаторните изисквания, включващи акредитационните стандарти, националните нормативни актове и стратегически документи в областта на образованието и науката. Този подход гарантира, че ВСУ е отворена към обществените потребности система и че със своите образователни и научни продукти способства за решаване на важни национални стратегически задачи: изгражда компетенции у обучаемите, които задоволяват изискванията на пазара на труда, провежда научни изследвания, насочени към създаване на ново знание, и трансферира научните резултати в практиката.

За да постига съответствие на своите ресурси и интегрирани системи и механизми за управление с изискванията на обучаемите и работодателите, променящите се обществени нужди и регулации, ВСУ извършва периодичен анализ на външната среда и постоянен мониторинг и контрол на своята вътрешна среда.

Анализът на външната среда служи за своевременно идентифициране на актуалните обществени потребности, тенденциите на образователния и трудовия пазар, както и на промените в държавните изисквания и акредитационни стандарти.

Мониторингът и контролът на вътрешната среда са перманентни и се осигуряват информационно от 12 интегрирани регистъра. Чрез тях се осъществява наблюдение и оценка на добавената стойност, създавана от ВСУ за заинтересованите страни, собствените материални, човешки, финансови и информационни ресурси, цели и политики, система на комуникация, управленска структура и организационна култура и тяхната адекватност на мисията на Университета и външната среда.

Мисията и целите на ВСУ се реализират чрез прилагането на основано на риска мислене и установяването и управлението на разнообразие от процеси по цикъла ПИПД: „Планиране на целите, процесите и ресурсите в съответствие с изискванията на бенефициентите и политиките на ВСУ и идентифициране и адресиране на рисковете и възможностите – изпълнение на планираното – проверка на процесите и резултатите спрямо политиките, целите, изискванията и планираните дейности и докладване на резултатите – действие за подобрене“. В основата на управленската философия на Университета е разбирането, че успехът в следването на институционалната мисия е резултат най-вече от създаването и налагането на правилните условия, правила и процедури.

Q1.1.2 Цялостната дейност във ВУ е подчинена на институционалната система за качество, без да се пренебрегва спецификата на ВУ, което носи отговорност за развитието на културата за качеството.

Системата за управление на качеството (СУК) е описана в *Наръчника на Системата за управление на качеството* (НСУК). Други нейни елементи са вътрешните нормативни актове, както и стратегическите и мандатни документи на Университета.

Политиката по качество във ВСУ е в съответствие с мисията, стратегическите приоритети, ценностите и целите на ВСУ, националната законодателна рамка в областта на висшето образование, приложимите международни стандарти на Международна организация по стандартизация (ISO), както и с изискванията на *Стандарти и насоки за осигуряване на качество в Европейското пространство за висше образование* (ESG), съставляващи сърцевината на акредитационните критерии на НАОА. Това прави СУК подходяща за целите и контекста на организацията и подкрепя на нейната стратегическа насоченост.

Политиката по качество осигурява рамка за създаване на целите по качество – удовлетворяване на приложимите клиентски, нормативни и други изисквания, както и непрекъснато подобряване на СУК. За постигане на посочените цели, СУК на ВСУ е изградена по начин, позволяващ пълен контрол на процесите и превантивно осигуряване на качеството им.

СУК е неразделна част от дейностите и вътрешната административна и академична структура на ВСУ. Тя обхваща всички организационни звена и дейности и всички заинтересовани страни, включително студенти, преподаватели, административен персонал и външни партньори.

Публичността и достъпът до документите на СУК са гарантирани. Всички документи, които представляват интерес за партньорите и широката общественост, са със свободен достъп на официалния сайт на ВСУ. Документи от по-ниско ниво, които не представляват обществен интерес или съдържат чувствителна информация, са достъпни само за потребители с акаунт @vfu.bg (академичен състав, служители и действащи студенти). Това гарантира високо ниво на прозрачност, отговорност и качество в дейността на ВСУ, като същевременно защитава конфиденциалната информация.

N1.1.1 Брой проведени обучения и семинари за функционирането на системата за осигуряване на качеството във ВУ.

В съответствие с изискванията на стандарти ISO 9001:2015 и ISO 14001:2015, през акредитационния период са проведени общо 11 броя обучения и семинари за функционирането на системата за осигуряване на качеството. В тях са участвали общо 152 (33% средногодишно за периода) членове на академичния състав и 20 членове на административния персонал на ВСУ (28% средногодишно за периода).

Най-голям е обемът на регистрираните участия на членове на академичния и административния състав, съответно 722 и 240, преминали обучение и семинари за функционирането на системата за електронно и дистанционно обучение (ДФО), в т.ч. повишаване на дигиталните компетентности и дигитализация на средата във ВСУ.

Q1.1.3 Изградени са и се усъвършенстват съответни вътрешни структури за разработването и прилагането на политиката за осигуряване на качеството, в които се включват студенти и заинтересовани страни.

Разработването и прилагането на политиката за качество във ВСУ се основава на принципа на субсидиарността. Вътрешноуниверситетската СУК обхваща органите за стратегическо (Президент на ВСУ и Настоятелство) и оперативно академично управление на университета (Ректор и Академичен съвет), както и неговите структурни звена (основни звена и включените в тях катедри, филиал, административни и обслужващи звена). Тяхната дейност е регламентирана от ПУД на ВСУ и съпътстващите вътрешни нормативни актове, стратегически и оперативни документи. Нормите на управление се оформят чрез общи или индивидуални административни актове на Президента на ВСУ и Ректора. Президентът на ВСУ ръководи и контролира цялостната дейност на Университета. Ректорът осъществява оперативното управление на академичните дейности и отговаря за изпълнението на *Стратегията за развитие на ВСУ*.

Отговорностите за внедряването, усъвършенстването и поддържането на СУК са ясно разпределени. Упълномощен представител на ръководството е Секретаря по акредитация и управление на качеството – хабилитирано лице на ОТД. Със заповед на Ректора е утвърден Работен комитет по управление и поддържане на качеството, в който са включени хабилитирани преподаватели и служители от всички академични и административни звена, както и отговорниците по качеството във всяко структурно звено. Периодичните вътрешни одити по СУК се извършват от Комисии от вътрешни одитори.

Прегледите за постигане на целите по качество на равнище висше училище и основни звена се извършват от колективните органи на управление – Академичен съвет (АС), Факултетни съвети (ФС), Катедрени съвети (КС), Съвет на департамента (СД), Дирекционен съвет (ДС) на филиала. Документирането на решенията се осъществява чрез протоколи от заседания и списъци на членовете на колективните органи. Най-малко веднъж годишно се извършва *Преглед на ръководството*. Ректорските съвети и Академичните бордове, които са съвещателни органи на Ректора, регулярно правят оперативен анализ на процесите и резултатите.

Представители на обучаемите и други заинтересовани страни са включени във всички колективни органи на управление и съвещателни органи. Те участват активно в процедурите по СУК и във всички одитни комисии.

Структурата, съставът и дейността на вътрешните структури за разработване и прилагане на политиката за осигуряване на качеството са обект на непрекъснато усъвършенстване. През периода след последната институционална акредитация е обновена 71,7% от нормативната уредба на ВСУ. Включително са приети нови ПУД, НСУК, Етичен кодекс, както и наредби и стандарти, регламентиращи учебната и научната дейност, развитието на академичния състав, управлението на финансите и др.

N1.1.2 Брой проведени проучвания на мнението на студентите и на другите заинтересовани страни относно качеството на обучението и на академичния състав.

За периода на последваща институционална акредитация са проведени 13827 анкети за удовлетвореността на студентите от качеството на обучението по отделните дисциплини и 488 анкети на завършващите за качеството на специалностите и докторските програми. Анкетирани са 864 завършили студенти за тяхната реализация и интереса към нови учебни програми. Проведени са анкетни проучвания за практическата подготовка на обучаемите сред 944 работодатели и 1207 студенти.

N1.1.3 Средногодишен брой проведени вътрешни одити за оценка на качеството/ брой за периода след последната акредитация на ВУ.

За периода на последваща институционална акредитация на ВСУ по график са проведени шест вътрешни одита на университетската СУК в съответствие с ISO 9001:2015 и два вътрешни

одита в съответствие с ISO 14001:2015 по управление на околната среда (1,33 вътрешни одита средногодишно).

Q1.1.4 Подобрява се качеството на обучението и на академичния състав в резултат на системно провежданите проучвания на мнението на студентите и на другите заинтересовани страни.

Анкетните проучвания на мнението на настоящи и завършили студенти и работодатели са основен инструмент за проследяване и подобряване качеството на обучението във ВСУ.

Анкетирането на обучаемите се провежда на годишна база съгласно приета през 2020 г. Методика за проучване на мнението на обучаемите за качеството на обучението по дисциплина, специалност и докторска програма. Анкетите предоставят необходимата информация за усъвършенстване на всички аспекти на предлаганото от ВСУ обучение, в т.ч. академична програма, планиране и провеждане на занятията, педагогически умения и ангажираност на преподавателите, критерии за контрол и оценяване, учебна среда, материална база, информационни и технологични ресурси, административни услуги и др. Оценките са правят по 21 показателя. Обхватът на анкетирания студенти и техните оценки демонстрират висока удовлетвореност.

Студентските оценки за качеството на преподаване се използват по два основни начина. Първо, при актуализация на учебната документация съгласно чл. 34а, ал. 2, т. 1 от *Стандартите за разработване и актуализиране на учебна документация* се анализират и актуализират учебните програми, за които е установена неудовлетвореност на студентите или при анкетираните под 30% от обучаемите по дисциплина с над 20 студенти. Второ, студентското мнение е един от шестте показателя при атестирането на преподавателите. Съгласно *Наредба 3 за академичния състав* положителна оценка се присъжда при над 50% положителни оценки за преподавателя, като се отчита и обхвата на анкетирания. Оценката е отрицателна, ако в анкетите за над 50 % от преподаваните дисциплини, са участвали под 30% от обучаемите.

Анкетните проучвания сред потребителите на кадри установяват удовлетвореността им от подготовката на завършилите ВСУ студенти и се вземат предвид при прегледите на учебните планове и програми. Работодателите отчитат като силни страни на завършилите ВСУ уменията за работа в екип, нагласата за учене през целия живот, комуникативните способности, уменията да се учат от грешките си, да приемат конструктивна обратна информация, добрата им практическа подготовка и др.

Провежданите анкетни проучвания на випускниците и завършилите Университета се използват за подобряване на академичния профил и предлаганите специалности.

Резултатите от анкетните проучвания сред заинтересованите страни се обсъждат на всички нива на академично управление. През акредитационния период са проведени общо 79 обсъждания от катедрени съвети, съвет на департамент/филиал, като в резултат са взети над 70 решения за подобряване на качеството на обучението. Обсъждания по теми, свързани с осигуряване на качеството на обучението и академичния състав, са проведени на 8 заседания на АС на ВСУ, на които са взети 11 решения.

N1.1.4 Средногодишен брой проведени външни одити за оценка на качеството/брой за периода след последната акредитация на ВУ.

Международната сертифицираща организация BUREAU VERITAS Certification (BVC) изпълнява ролята на основен външен сертифициран одитор на качеството за ВСУ. През отчетния период ВСУ е бил обект на 6 (шест) оценявания от страна на BVC по стандарт за качество ISO 9001:2015 (по един външен одит средногодишно).

През 2023 г. ВСУ става първото висше училище в България, което е сертифицирано по международния стандарт ISO 14001:2015 за управление на околната среда. Сертификатът е издаден от TÜV Rheinland Bulgaria и е със срок на валидност от три години. ВСУ е преминал успешно два надзорни външни одита без отправени забележки и препоръки от сертифициращата организация.

През периода във ВСУ са преминали успешно 42 външни надзорни одита от страна на НАОА по акредитационни процедури на ПН/СРП и обучението в ОНС „доктор“.

Като одити за циклично външно оценяване на качеството могат да се разглеждат и общо 11 оценки на Рейтинговата система на висшите училища в България (налични за всяка година от периода), Националната карта на висшето образование (за 2023 г. и 2024 г.) и Комисията за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации (за 2021 г., 2022 г. и 2024 г.). Резултатите от тези външни оценки се анализират от органите на управление на Университета и на основата на анализите се вземат решения за подобряване на качеството на дейността.

Q1.1.5 Ефективност (разбирана като степен на постигане на поставените цели) на вътрешната система на ВУ за оценяване и поддържане качеството на обучението.

ВСУ „Черноризец Храбър“ е създал система от вътрешни правила и процедури за оценка на ефективността на системата за качество на обучението. Тази система обхваща всички дейности на Университета и целия цикъл на обучение на студентите. Правилата за оценяване и контрол на СУК се съдържат в следните документи: *„Система от процеси и критерии, влияещи на управлението на качеството съгласно международния стандарт ISO 9001:2015“*, *„Методика за определяне на ефективността на процеси“* и *НСУК*.

Ефективността на СУК се измерва като степен на постигане на съответствие с целите по качеството и степен на отстраняване на установените слабости, дефицити и несъответствия чрез коригиращи действия и мерки за постоянно подобрене.

Степента на постигане на поставените цели се проследява чрез текуща самооценка за измерване на съответствието на постиженията и резултатите с мисията на университета и ангажираността на основните звена в институцията с развитието на културата за качеството.

Проследяването на изпълнението на целите по качеството става чрез: 1) ежегодна оценка на зрелостта и ефективността на управление на основните процеси, влияещи на качеството чрез утвърдените във ВСУ процесни карти; 2) обратна връзка от извършените вътрешни, външни одити (вкл. препоръките на НАОА) и реализирането на предприети мерки по отправените препоръки от одитите; 3) проучвания на мнението на обучаемите и работодателските организации за качеството на обучение; 4) регулярни прегледи на функционирането на програмите за обучение, прегледи на учебните програми на дисциплините, проверки за актуализирането на учебната документация по специалности, планиране и отчитане на учебния процес, прегледи на успеваемостта на студентите, прегледи на активността на академичния състав (преподавателска, научна и административна дейност) и др. Подготвят се пет доклада годишно до АС. Всички доклади, протоколи от обсъждания и взети решения се публикуват в Google Disk @vfu.bg.

Измерването на поставените цели и задачи се осъществява чрез Преглед на ръководството, периодични отчети и анализи на състоянието по различни критерии, както и чрез утвърдените във ВСУ процесни карти. Минимум веднъж годишно, по време на Прегледа от ръководството, целите по качество се ревизират за отчитане на изпълнението и оценка на ефикасността им, както и за съответствие с институционалните цели. В анализите по процесните карти се оценява зрелостта на тези процеси въз основа на равнището на изпълнение на утвърдените критерии. Анализите служат за актуализиране на целевите стойности и утвърждаване на нови процесни карти за следващия период. Резултатите от процесните карти се представят и оповестяват публично пред академичната и студентската общност на заседания на АС.

Съществен измерител за ефективността на вътрешната система за оценяване и поддържане на качеството във ВСУ са резултатите от проведените по план вътрешни и външни одити през акредитационния период.

В резултат на проведените вътрешни одити са подготвени 96 бр. одитни доклада за основни, административни и обслужващи звена, отправени са общо 230 бр. препоръки, които са изпълнени. Общият брой препоръки намалява над три пъти към края на периода, като е документирано едно несъответствие, което е закрито в предписания срок. С цел

усъвършенстване на СУК във ВСУ и осъществяване на обратна връзка към ръководството се проследява изпълнението на препоръките и „закриване“ на несъответствията (ако са установени такива) в структурните звена, като обобщената информация се обсъжда на АС. Проверка и огласяване на резултатите от изпълнение на набелязаните мерки за изпълнение на препоръките от вътрешните одити се извършва на КС, ФС и АС, където присъстват представители на студентската общност.

Ефективността на СУК на ВСУ е потвърдена във всички доклади от външни одити чрез направените констатации, липсата на установени несъответствия, препоръки и предложения за усъвършенстване. Позициите на Университета в Рейтинговата система на висшите училища в България, Националната карта на висшето образование и докладите на Комисията за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност са устойчиви.

Възприета е практиката ежегодно на заседания на катедрените и факултетните съвети да се обсъжда процесът на изпълнение на предприетите от основните звена мерки за изпълнение на препоръките от акредитационните процедури на НАОА.

Q1.1.6 ВУ гарантира спазването на академичните свободи и създава условия за нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами. Институцията има Етичен кодекс и комисия, осигуряваща неговото прилагане от академичната общност.

ВСУ гарантира спазването на академичните свободи, дефинирани с чл. 20 на ЗВО, и създава условия за нетърпимост към дискриминация и академични измами. Това е заложено в основните документи и практики на Университета.

ПУД (чл. 6, ал. 1) определя като институционални ценности и условие за постигане на мисията на Университета: академичните свободи и интелектуалната независимост на преподавателите и студентите; равенството в третирането и възможностите за участие в академичния живот; изключването на всички форми на нетърпимост и дискриминация в съответствие със *Закона за защита от дискриминация*.

Принципите на академична свобода, недискриминация и академична почтеност са заложени в ключови вътрешни документи, като: *Етичен кодекс за академично единство (ЕКАЕ)*, *Наредба № 1 за учебната дейност*, *Наредба № 2 за управлението и организацията на научноизследователската дейност*, *Наредба № 3 за академичния състав*, *Правила за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство* и др.

За осъществяването на контрол по спазването на ЕКАЕ е създадена и функционира Комисия по етика и академично единство (КЕАЕ), в която участват представители на преподавателите, студентите и администрацията. Комисията осъществява правомощията си съгласно *Правилник за организацията и дейността на КЕАЕ*. През оценявания период са постъпили четири жалби/сигнала към КЕАЕ, които са разгледани без установени нарушения.

С решение на АС са приети *Правила за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство*. Тези правила уреждат процедурите за предотвратяване и санкциониране на измами и плагиатство по време на входящ, текущ и заключителен контрол (изпити).

Преподавателите на ВСУ и студентите са длъжни да спазват също така и *Европейския етичен кодекс за почтеност на научните изследвания* (чл. 19, ал. 1 на *Наредба № 2*), като следват добрите практики, основани на фундаменталните принципи на почтеност на научните изследвания и творческите изяви. За предотвратяване и недопускане на тежки нарушения на етиката ВСУ изисква проверка за плагиатство и достоверност на представените данни (публикации в научните издания на ВСУ, дисертационни трудове, дипломни работи, курсови и изпитни работи), която се осъществява по реда на чл. 20 на *Наредба № 2 на НИД*. Проверката се осъществява чрез: проучване на публикации от открити и специализирани източници; подписване от автора на декларация за оригиналност и достоверност на научното изследване; специализиран софтуер (Strike Plagiarism). В периода 2022 – 2024 г. се отчита съществен ръст на активността в системата за проверка на плагиатство @ ВСУ, където понастоящем има създадени 161 акаунта, проверени са 1612 документа от 84 потребители.

ВСУ прилага системна политика за превенция на академичната непочтеност, включително: запознаване на първокурсниците с етичните норми и стандарти в началото на всяка учебна година, включване на учебни дисциплини за академичните правила в бакалавърски и магистърски програми, издаване на ръководства за написване на дипломни работи, магистърски тези и дисертационни трудове в съответствие със световните етични стандарти. Ръководствата са достъпни на български, руски и английски език. Провежда се мониторинг на спазването на правилата за автентичност на дипломни работи, магистърски тези и дисертационни трудове чрез вътрешния одит.

Този подход гарантира високи етични стандарти и академична почтеност във ВСУ, като създава условия за справедливост, прозрачност и интелектуална независимост в академичната общност.

N1.1.5 Брой на документирувани процедури за установяване на изпитни измами и плагиатство за периода след последната акредитация на ВУ.

През периода на последваща институционална акредитация 2019/2020 – 2023/2024 учебни години не са документирувани процедури за установени изпитни измами на семестриални и държавни изпити. Няма случаи на недопуснати до защита и незащитени дисертации поради установено плагиатство от научно жури и/или след проверка със специализиран софтуер. Документираните случаи на установено плагиатство се отнасят до: 5 случая на недопуснати до защита дипломни работи поради установено плагиатство от рецензент и/или след проверка със специализиран софтуер; 4 случая на недопуснати до зачисляване в докторски програми проекти за дисертации поради установено плагиатство от рецензент и/или след проверка със специализиран софтуер и 4 случая на недопуснати до насочване към Хабилизационен съвет на ВСУ дисертации поради установено плагиатство от рецензент и/или след проверка със специализиран софтуер (общо 13 бр.).

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕРКАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТАНДАРТ 1

1. ВСУ „Черноризец Храбър“ организира своите дейности в съответствие със своята мисия и визия, като отчита потребностите на заинтересованите страни и спазва законовите и акредитационни изисквания.

2. Политиката по качеството е в съответствие с ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ESG, националните изисквания в областта на висшето образование, мисията и визията на ВУ. Описана е в НСУК и е публично оповестена на сайта на ВСУ, заедно с другите документи по СУК. В органите за управление на качеството се включват представители на студентите и работодателите. Регулярно се организират обучения на преподавателския и административния състав за осигуряване функционирането на СУК.

3. Ежегодно се провеждат вътрешни и външни одити за оценка на качеството. Обсъждат се и се предприемат мерки в резултат на проведени проучвания на мнението на обучаемите и на другите заинтересовани страни. През акредитационния период са проведени 6 външни одита в съответствие с ISO 9001:2015 (по един външен одит средногодишно) и 2 външни одита през 2023 и 2024 г. по ISO 14001:2015 за управление на околната среда.

4. Във ВСУ са гарантирани правата и академичните свободи и се следва политика за защита на интелектуалната собственост. Има приет *Етичен кодекс за академично единство* и функционира *Комисия по етика и академично единство*. Предприемат се действия за предотвратяване и санкциониране на установени изпитни измами и плагиатство включително и чрез използване специализиран софтуер. През акредитационния период има документирувани 13 случая на недопуснати до защита дипломни работи, проекти за дисертации за зачисляване в докторски програми и недопуснати до насочване към Хабилизационен съвет на ВСУ дисертации поради установено плагиатство.

ИЗВОД: СТАНДАРТ 1 се изпълнява напълно.

СТАНДАРТ 5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКИ СЪСТАВ

Критерий 5.1. Профил на преподавателския състав.

Q5.1.1 ВУ разполага с необходимия по численост и профил преподавателски състав за осъществяване на висококачествено обучение.

ВСУ „Черноризец Храбър“ формира академичния си състав съобразно образователния си профил и броя на обучаваните студенти по професионалните направления, при спазване на изискванията на чл.17, ал.2, т.2 от ЗВО и държавните изисквания.

Към края на летния семестър на учебната 2023/2024 г. обучението се осъществява от 122 преподаватели по основно трудово правоотношение (ОТД), заемащи 110 академични и 12 - преподавателски длъжности.¹ 97 от тях (79,5%) притежават ОНС „доктор“, а 7 (3,3%) притежават НС „доктор на науките“. От преподавателите на ОТД 80 лица (65,57%) са хабилитирани. Участващите в акредитацията са 107, т.е. 87,7% от преподавателите на академични и преподавателски длъжности.

През периода 2019 – 2024 г. ВСУ работи активно за възпроизводството на научния си капацитет. Придобитите нови академични длъжности са 91, като 48 от тях са присъдени на бивши възпитаници, а 44 – на преподаватели в университета. Новите и привлечените хабилитирани лица са 38, от които 14 са професори. Новите главни асистенти са 38, а асистенти – 9. От възпитаниците на университета 38 са придобили ОНС „доктор“. По данни на НАЦИД, представени чрез Рейтинговата система, ексклузивността на академичния състав нараства от 69,74 през 2019 г. на 84,55 през 2024 г., което е най-високата стойност от началото на наблюденията през 2012 г.

Тенденциите в развитието на преподавателския състав са като цяло положителни и демонстрират стремеж към обновление на състава и засилване на ролята на собствения състав за сметка на външните преподаватели. Отчита се абсолютен спад на броя на академичния състав на ОТД, но придружен с нарастване на относителния му дял в учебната натовареност. За акредитационния период преподавателите на ОТД са намалели с 5,41%. В същото време спадът на броя на обучаваните студенти е 12,95%, а в резултат на значителното оптимизиране на академичния профил и учебния процес, възлаганата учебна заетост е намалена с 67,86%. В комбинация с политиката да се намалява дела в обучението на преподаватели, които не са на ОТД (броят им е спаднал с 27,4%, а възлаганите часове – с 34,41%), това едновременно значително увеличава дела на преподавателите на ОТД в заетостта и намалява тяхната учебна натовареност с 33,71%.

N5.1.1 Съотношение преподаватели на ОТД : студенти за професионалните направления/СРП, по които ВУ провежда обучение, като се отчита спецификата на ВУ.

През акредитационния период съотношението на преподавателите на ОТД към броя обучавани студенти във ВСУ е относително постоянна величина (средно 31,1 студенти на преподавател на ОТД). Тази стойност е близка до средната за частните висши училища в България, която по данни на НСИ е 28,22 за периода. Сред частните университети ВСУ е втори по брой на преподавателите. Същата е позицията му и по брой на обучаваните.

Таблица 3 представя съотношенията на студентите към преподавателите на ОТД по ПН/СРП към края на летния семестър на учебната 2023/2024 г. Съотношенията са изчислени на две бази – „преподаватели на ОТД в ПН“ и „преподаватели на ОТД от ПН“. И при двете бази различията при отделните ПН са значителни. Най-много студенти на един преподавател на ОТД има в ПН 3.2. Психология, СРП Право и ПН 3.7. Администрация и управление, най-малко – в ПН 8.2. Изобразително изкуство, 4.6. Информатика и компютърни науки и 8.3. Музикално и танцово изкуство.

¹ В преподавателския състав на ОТД се включват само заемащите академични и преподавателски длъжности. Назначените 18 външните практики на безсрочен трудов договор не се включват в изчисленията.

Таблица 3. Съотношение „студенти – преподаватели на ОТД“

ПН/СРП	Бр. студенти 2023/2024	Преподаватели на ОТД в ПН	Преподаватели на ОТД от ПН	Студенти/Преподаватели на ОТД в ПН	Студенти/Преподаватели на ОТД от ПН
3.2. Психология	514	16	5	32,1	102,8
3.6. Право	569	31	20	18,4	28,5
3.7. Администрация и управление	578	29	14	19,9	41,3
5.7. Архитектура, строителство и геодезия	758	37	21	20,5	36,1
9.1. Национална сигурност	555	38	10	14,6	55,5
3.8. Икономика	330	27	10	12,2	33,0
8.2. Изобразително изкуство	120	10	5	12,0	24,0
4.6. Информатика и компютърни науки	203	24	15	8,5	13,5
8.3. Музикално и танцово изкуство	52	15	6	3,5	8,7

Значително по-ниските стойности при база „преподаватели в ПН“ се обясняват с интердисциплинарния характер на обучението във всички ПН и с участието в него на преподаватели от различни ПН/СРП. Това е особено силно изразено при обучението в ПН 9.1. Национална сигурност, в което участват много преподаватели от СРП Право, и в ПН 3.8. Икономика, в което участват съществен брой преподаватели от ПН 3.7. Администрация и управление.

Различията между отделните ПН също са оправдани и се дължат на диференцирания оптимален размер на обучителните групи в отделните ПН/СРП. Те гарантират едновременно висока педагогическа ефективност и устойчивост на образователните програми.

Q5.1.2 Преподавателският състав на ВУ е с висока квалификация в образователната, научноизследователската и/или художественотворческата и спортната дейност.

ВСУ „Черноризец Храбър“ разполага с преподавателски състав с необходимата квалификация. Преподавателите на ОТД са с научни специалности и с квалификационен профил, които съответстват на образователния профил на ВСУ и на учебното съдържание, включено в учебните програми.

Към края на летния семестър на учебната 2023/2024 г. основната част на академичните длъжности са в ПН от академичния профил на ВСУ – „Архитектура, строителство и геодезия“ (20), „Право“ (13), „Информатика и компютърни науки“ (5), „Администрация и управление“ (15), „Икономика“ (11), „Национална сигурност“ (8). Най-много хабилиитирани преподаватели има в ПН „Архитектура, строителство и геодезия“ (12), „Администрация и управление“ (13), „Право“ (9), „Икономика“ (8), „Национална сигурност“ (8), „Информатика и компютърни науки“ (5) и „Психология“ (5). Общият относителен дял на заемащите академични длъжности на ОТД от акредитирани ПН във ВСУ е 92,63%. Останалите (7 преподаватели) са привлечени на академична длъжност по ПН, в които ВСУ не поддържа акредитирани специалности.

Академичният състав провежда обучение по фундаментални, специални и интердисциплинарни учебни дисциплини, включени със статут на задължителни, избираеми или факултативни в учебните планове по специалностите, като един преподавател участва в обучението по специалности от повече от едно професионално направление. Това успешно реализира визията на ВСУ за интердисциплинарност и по-широк профил на обучението, особено в ОКС „бакалавър“.

За високото качество на академичния състав на ОТД свидетелства и фактът, че 55,8% от преподавателите на ОТД (72) имат и друг вид договор – с бизнеса, държавната администрация или друго ВУ или научна организация.

N5.1.2 Структура, възраст и съотношения на преподавателския състав на ОТД по академични длъжности.

В структурно отношение академичният състав, заемащ академични длъжности на ОТД, се състои от 20 професори, 60 доценти, 22 главни асистенти, 8 асистенти. От тях в акредитацията участват 15 професори, 54 доценти, 19 гл. асистенти и 7 асистенти.

За периода на последваща институционална акредитация се наблюдава тенденция на значително намаляване на дела на професорите от 22,97% от преподавателите на ОТД през учебната 2019/2020 г. на 14,29% към края на летния семестър на учебната 2023/2024 г., както и на дела на доцентите от 56,08% на 42,86%, значително увеличаване на дела на главните асистенти от 0,68% на 15,71% и леко намаление на дела на асистентите от 7,43% на 5,71%. Увеличеният дял на нехабилитираните лица в отчетния период се дължи на системната политика на ВСУ да обновява състава си, както и на промяната в структурата на учебните планове и повечето практически занятия в тях.

По отношение на придобитите научни степени към края на летния семестър на учебната 2023/2024 г. академичният състав на ОТД включва 7 преподаватели с научна степен „доктор на науките“ и 97 преподаватели с ОНС „доктор“. От тях в акредитацията участват съответно 4 и 83 преподаватели.

За периода от началото на учебната 2019/2020 г. до края на летния семестър на учебната 2023/2024 г. се наблюдава тенденция на спад на дела на преподавателите с НС „доктор на науките“ в преподавателите на ОТД от 12,77% на 3,77%. Делът на преподавателите с ОНС „доктор“ нараства от 63,54% на 79,25%. Делът на преподавателите без научна степен намалява от 22,7% на 16,98%.

Към края на летния семестър на учебната 2023/2024 г. средната възраст на преподавателите, участващи в акредитацията, е 52,5 години, като за хабилитираните лица тя е 55,2 години, а на нехабилитираните – 49,7 години.

По академични длъжности средната възраст е както следва: професори – 57,3 години, доценти – 53 години, главни асистенти – 44,8 години, асистенти – 39,2 години. При анализа на средната възраст на заемащите академични длъжности през периода от 2019/2020 до края на летния семестър на учебната 2023/2024 г. се констатира спад на средната възраст на хабилитираните (от 58 г. на 57,3 г.). При всички длъжности средната възраст намалява – най-много при професорите – с 6,1 години, 1,2 години при главните асистенти и 5,9 години при асистентите.

Възрастовата структура на академичния състав на ВСУ показва, че най-висок е делът на преподавателите във възрастовата група 46 – 56 г. (45,2%), следват възрастовите групи 56 – 65 г. и 36 – 45 г., които формират съответно 31,58% и 18,95%. Нисък е делът на преподавателите до 35 г. (4,21%). Няма хабилитирани преподаватели, заемащи академични длъжности на ОТД на възраст над 65 години.

Броят на притежаващите научна степен „доктор“ е най-висок във възрастовия диапазон от 46 – 55 години, а всичките лица с научна степен „доктор на науките“ са между 56 и 65 години.

Средната възраст и възрастова структура по академични длъжности гарантират устойчивост в развитието на академичния състав и дават увереност, че с наличния кадрови ресурс успешно могат да се изпълняват задачите, свързани с обучението и НИД през следващите години.

N5.1.3 Относителен дял на хабилитираните преподаватели, регистрирани в НАЦИД от общия брой на хабилитираните.

Към края на летния семестър на учебната 2023/2024 г. 85,1% от хабилитираните преподаватели на ОТД са регистрирани в НАЦИД с наукометрия.

Q5.1.3 ВУ има ясни процедури за заемане на академични и научноизследователски длъжности.

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ е разработена и се следва политика за осигуряване на преподавателски състав с необходимата квалификация за обучение на студенти по акредитираните ПН/СРП. Процедурните правила за заемане на академични длъжности, следващи качествените и количествените изисквания на ЗРАСРБ, са описани в ПУД на ВСУ, Наредба №3 за академичния състав, Наредба №2 за управлението и организацията на НИД. Наредба №3 за академичния състав е основният документ, регламентиращ професионалното развитие на академичния състав.

Специфично за ВСУ е изискването кандидатите в конкурси за заемане на академична длъжност да изнасят публична лекция пред студенти, преподаватели и членове на Научния съвет на ВСУ в присъствието на научното жури по тема, съответстваща на обявения конкурс. Изискването за публична лекция съществува и при избор без конкурс, ако кандидатите не са заемали предходна длъжност във ВСУ. Когато кандидатът за заемане на академичната длъжност е заемал предходна академична длъжност във ВСУ, от него се изисква допълнително: да е получил положителна атестация при последното си атестиране; да има публикации в издания на ВСУ, да е участвал с доклади на научна конференция, организирана от ВСУ и да е бил ръководител на определен брой научноизследователски или художественотворчески студентски изяви, включително като научен ръководител на студентски доклади, представени на научна конференция във ВСУ; да е вписан за предходната си академична длъжност от НАЦИД.

N5.1.4 Брой обявени и реализирани конкурси за заемане на академични длъжности за периода.

В рамките на оценявания период са обявени 13 конкурса за академична длъжност „професор“, 25 конкурса за академична длъжност „доцент“ и 35 конкурса за академична длъжност „главен асистент“. Реализирани са съответно 10 конкурса за академична длъжност „професор“, 12 конкурса за академична длъжност „доцент“ и 30 конкурса за академична длъжност „главен асистент“.

Привлечени са 5 професори, 5 доценти и 5 главни асистенти от други ВУ съгласно разпоредбите на чл. 15 от ЗРАСРБ (за преминаване от една и съща академична длъжност от едно ВУ в друго ВУ).

Q5.1.4 ВУ провежда процедури и прилага план за професионалното развитие на преподавателите, в т.ч. за правото за ползване на определени периоди от време за творческото им развитие (чл. 55 ал. 2 от ЗВО).

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ се разработва *План за развитие на академичния състав*, който е регламентиран в Глава втора на *Наредба №3 за академичния състав*. Преподавателите разработват индивидуални планове и отчети за професионалното си развитие ежегодно. Планът дефинира цели и насоки за развитие на академичния състав в перспектива от четири години. Чрез него се планират и отчитат дейностите по придобиване на следваща НС и следваща длъжност, творчески отпуск, СДК в страната, мобилност за обучение в чужбина, както и обучения на академичния състав в следните категории: Дигитализация на процесите в обучението, Методология на преподаването, Новости при оценяването на НИД, Използване на наукометрични бази данни и системи за антиплагиат, Обучение за преподаватели в ДФО, Обучение по СУК и акредитационни процедури, Подобряване на административния процес по програма „Еразъм+“, Стратегическо развитие и управление на образованието в страната и ЕС. Обученията се планират по теми и се провеждат по начин, който отчита идентифицираните чрез анкетни проучвания персонални потребности на преподавателите.

Създадена е и работи специализирана *Комисия за развитие на академичния състав* (КРАС), която изпълнява контролни функции, свързани с прилагането на стратегията и политиката на ВСУ по развитие на академичния състав.

Политиките по отношение на академичния състав са развити в ПУД на ВСУ (напр. условия при установяване на трудови правоотношения, академична свобода, равни възможности за работа и недискриминация, политики относно преподавателския състав и др.), *Наредба № 5 за управление на финансите* (напр. заплащането), *Наредба № 3 за академичния състав* (напр. правомощия и ред за работа на КРАС, творчески отпуск, процедури за избор, система за атестация, натовареност), *Наредба № 2 за управлението и организацията на научноизследователската дейност* (напр. НИД, почтеност и неприемливи изследователски практики), *Етичния кодекс за академично единство* и др.

Във ВСУ е осигурено време за творческо развитие (творчески отпуск) на заемащите академични длъжности по ОТД, които отчитат научните си публикации към ВСУ и са подписали декларации по чл. 77, ал. 13 и чл. 78, ал. 13 от ЗВО, ако работят на трудов договор и в друго висше училище. Размерът и другите условия за реализиране на това право се определят от чл. 56, ал. 4 на *Наредба № 3 за академичния състав*.

Н5.1.5 Относителен дял на преподавателите, възползвали се от правото на творчески отпуск (сабатикъл) за акредитационния период.

В оценявания период има само един преподавател, пожелал да се възползва от правото си на творчески отпуск, регламентирано от чл. 55, ал. 2 от ЗВО и чл. 56, ал. 4 от *Наредба №3 за академичния състав* (0,92% от всички преподаватели на ОТД, участващи в акредитацията). Причината е във факта, че Университетът осигурява време за творческо развитие, което сумарно надхвърля регламентираното от чл. 55, ал. 2 от ЗВО, в рамките на нормалния академичен календар. Според правилата на ВСУ годишната аудиторна заетост на членовете на академичния състав трябва да бъде в размер, позволяващ не по-малко от 1/3 от годишната натовареност да се отделя за: подготовка и публикуване на учебни ресурси, в т.ч. разработване и актуализиране на курсове в електронен формат; административно-управленска дейности и извънуниверситетски дейности, които допринасят към образованието и към общественото развитие; разширяване на знанията, развиване на преподавателските и административните умения (чл. 60, ал. 2 на *Наредба №3 за академичния състав*).

Q5.1.5 ВУ има функционираща система за атестиране на академичния състав.

Атестирането на преподавателския състав е с регулярен характер, като за целта е създадена формализирана процедура, регламентирана в Глава четвърта на *Наредба №3 за академичния състав*.

Атестирането е обвързано с приноса на всеки преподавател към качеството. Показателите за оценяване на преподавателите са: 1. Учебно-преподавателска дейност; 2. Научна дейност – резултати; 3. Научна дейност – отзвук; 4. Възпроизводство на академичния състав и приложение на научните резултати; 5. Студентско мнение; 6. Административна дейност. При атестирането се отчитат както количествените, така и качествените аспекти на учебно-преподавателската дейност, вкл. спазването и поддържането на учебната документация в съответствие със стандартите. Въведени са изисквания за образователни, научни и научноприложни резултати, които всеки член на академичния състав на ОТД трябва да постигне съобразно своята академична длъжност и съгласно минималните критерии за академично израстване в съответното професионално направление, установени с *ППЗРАСПБ* и с допълнителните изисквания на ВСУ. Така се търси и постига съгласуваност между правилата за заемане на длъжности и правилата за последващо кариерно развитие. Студентската оценка на качеството на преподаването е двукомпонентна и включва резултатите от анкетите за удовлетвореността от обучението и данни за посещаемостта на занятията. За постигане на представителност се отчита и процентът на анкетираните студенти.

Атестацията се провежда ежегодно през м. юни, което е съобразено с академичния календар, от помощни специализирани органи – атестационни комисии, назначени със Заповед на ректора. Съветът на основното звено/филиала обсъжда и със свое решение приема или предлага промяна на оценката на атестационната комисия в процеса на нейното утвърждаване.

По предложение на ректора атестационната оценка се утвърждава или променя от президента на ВСУ.

През оценявания период са проведени общо 67 атестационни процедури на преподаватели на ОТД, от които 43 на хабилитирани и 24 на нехабилитирани преподаватели. Всички проведени атестации са положителни. Ежегодно АС обсъжда резултатите от атестирането, състоянието на академичния състав и перспективите за неговото развитие.

Q5.1.6 Функционира система от стимули за академичния състав в зависимост от степента на поддържане на качеството на образователната, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност.

За осъществяване на мисията си ВСУ изгражда система от многообразни инструменти и форми за подпомагане и насърчаване професионалната квалификация и развитие на академичния състав. Същите са регламентирани в *Наредба 3 за академичния състав* и други вътрешни документи.

Стимулирането на кариерното развитие на преподавателите във ВСУ се осъществява чрез диференциране на заплащането за академична длъжност в зависимост от възприета система от индикатори за резултатите от академичната дейност на преподавателите.

Допълнително се стимулира публикационната активност в международно индексирани издания, което е уредено в *„Правила за финансово стимулиране на публикационната активност в издания, реферирани или индексирани в световните бази данни Web of Science или Scopus“* и *„Методика за оценка и финансово стимулиране на публикационната активност в издания, реферирани или индексирани в световните бази данни Web of Science или Scopus“*. На основание на тази система ВСУ участва и в одобрената с ПМС № 111/01.06.2022 г. НП *„Стимулиране на публикационната активност в авторитетни международни научни списания и отворения достъп до научна информация“*.

Критериите и индикаторите за качество на образователната, научноизследователската и художественотворческата и спортната дейност са интегрирани и в атестационните процедури. Получените оценки от атестирането служат за: кариерно развитие; материална поощряване на получилите положителни оценки при атестирането; насочване за повишаване на квалификацията на академичния състав с цел актуализиране, допълване или разширяване на професионалната им компетентност; осигуряване на методическа и/или организационна подкрепа. Атестираните с положителна обща оценка могат да получат преференциално увеличение на трудовото възнаграждение, да бъдат повишени в академична длъжност, ако отговарят на условията за заемане на по-високата длъжност и не се нарушават определените съотношения между длъжностите. При получена отрицателна обща оценка възнаграждението на атестираните не може да се увеличава, освен ако това не се налага от друг нормативен документ, и се прави нова атестация след две календарни години за нехабилитирани и четири календарни години за хабилитирани преподаватели. От академична длъжност се освобождава лице, което е получило отрицателна оценка при две последователни атестации, освен ако предстои да се пенсионира, съгласно действащото законодателство, в срок от три години – за хабилитираните лица и две години – за нехабилитираните лица.

Стимули, обвързани с качеството се прилагат и във връзка с решенията за удължаване на трудовите договори в съответствие с § 11 от преходните и заключителните разпоредби на *ЗВО* при навършване на възрастта по чл. 328, ал. 1, т. 10 от *КТ*. Трудов договор може да бъде удължен, ако при последното проведено атестиране преподавателят е получил положителна оценка по всеки един от оценяваните показатели и ако има Индекс на Хирш не по-нисък от 5 за Google Scholar и 2 за Scopus или WoS (взема се по-високата стойност).

Като стимули за кариерно развитие се прилагат още осигуряване на време за творческо развитие и специализации в чуждестранни висши училища със запазено право за ползване през това време на университетските фондове за научна и преподавателска дейност, закупуване на научна литература и абонамент за интернет базирани платформи за достъп до електронни ресурси в различни области на науката и др.

N5.1.6 Относителен дял на преподавателите, придобили почетни звания и престижни национални и международни научни отличия.

През оценявания период преподаватели от ВСУ са получили 18 почетни звания и награди. От тях 13 са национални, което е 10%, а 5 – международни или 5% от общия брой на преподавателите във ВСУ.

Q5.1.7 ВУ има система за структуриране на задължителната преподавателска натовареност (аудиторна заетост), включваща и преподаването в магистърски и докторски програми.

Натовареността включва дейности в три направления: учебно-преподавателска; научна и административна. Съотношението на дейностите по тези направления за лица, заемащи само академична длъжност и отчитащи научната си продукция към ВСУ, е 50:30:20. За останалите членове на академичния състав на трудов договор съотношението се определя при отчитане на специфичните изисквания на заеманата длъжност за обема на научната дейност във ВСУ, както и дали лицето заема и административна длъжност. От преподавателите по срочни трудови договори, по граждански договори и от привлечените експерти от практиката не се изисква да осъществяват научноизследователска и административна дейност.

Според отношението към преките функционални задължения по длъжността натовареността се класифицира като основна и допълнителна.

Планирането, мониторингът и контролът на преподавателската натовареност на академичния състав, назначен по трудов договор, се осъществяват чрез електронния регистър „Аудиторна натовареност“ по учебни години и интелигентен анализ на процесите чрез генериране и обмен на данни с другите регистри в реално време.

N5.1.7 Брой регламентирани аудиторни часове годишно на преподавател на ОТД.

Нормативите за годишна аудиторна заетост на заемащите академични длъжности, които участват в акредитацията на ВСУ и на съответното ПН/СРП, са: 360 часа, приведени към упражнения за хабилитирания академичен състав, и 400 часа, приведени към упражнения за нехабилитирания академичен състав.

Нормативът за годишна аудиторна заетост на лица, които не отчитат към ВСУ научна дейност и приложение на постигнатите научни резултати от заемащите академични длъжности, които не участват в акредитацията на ВСУ и/или на съответното ПН/СРП, и заемащите длъжности чл. 48, ал. 2 и чл. 52, ал. 1, 4 и 5 на ЗВО, се определя като стойностите по ал. 2 се умножат с коефициент 1,6. Нормативът за годишна аудиторна заетост се намалява двойно за заемащи изследователски длъжности.

За различните категории научно-преподавателски състав, съгласно извършваните допълнителни дейности, се прилага редуциране на нормативите.

Q5.1.8 ВУ насърчава обмена на преподаватели и изследователи с други ВУ у нас и в чужбина за определени периоди на преподаване и научни изследвания.

ВСУ „Черноризец Храбър“ активно насърчава обмена на преподаватели и изследователи, като осигурява възможности за мобилност в рамките на международни партньорства и програми за академичен обмен. Университетът разполага с утвърдена политика за развитие на международното сътрудничество, което допринася за интернационализацията на научноизследователската и преподавателската дейност. Чрез сключени споразумения с редица чуждестранни висши училища и образователни институции ВСУ създава условия за краткосрочни и дългосрочни обменни програми, подпомагащи професионалното развитие на академичния състав. Основните от тях включват: над 70 споразумения по „Еразъм+“, както и членство в международни организации и алианси. ВСУ има действащи двустранни договори с 4 български и 142 международни университета. Европейската комисия е присъдила на ВСУ Харта „Еразъм“ за висше образование за периода от 2021 г. до 2027 г. ВСУ е разработил и публикувал съответната политика по програма „Еразъм+“ за периода 2021 г. – 2027 г. През 2019

– 2024 г. ВСУ е разработил и спечелил 6 Еразъм проекта по КА 131 (със страни от ЕС) и 3 проекта по КА 171 (със страни партньори извън ЕС). Всички процедури по програмата са недискриминационни, прозрачни, последователни и документиращи.

ВСУ оказва финансова и административна подкрепа на преподавателите за участие в научни проекти и посещения на конференции.

N5.1.8 Брой преподаватели, участвали в изходяща и входяща преподавателска и изследователска мобилност.

За периода 2019 – 2024 г., преподавателите от ВСУ са осъществили общо 93 изходящи мобилности по програма „Еразъм+“, 80 от които с цел преподаване и 13 с цел обучение. Преподавателската мобилност е сравнително равномерно разпределена, като най-голяма активност е отчетена през 2023 и 2024 г. За целия период са осъществени 134 изходящи мобилности по други международни споразумения, 53 от тях с цел преподаване, 81 мобилности/специализации с цел обучение. Броят на входящите мобилности е общо 97, като 68 са с цел преподаване и 29 с цел обучение.

Q5.1.9 ВУ насърчава участието на преподавателите в съвместни обучителни и изследователски програми с други ВУ у нас/в чужбина.

ВСУ създава условия за участие на преподавателите в съвместни обучителни програми, реализирани с други ВУ. Сключени са и се поддържат договори за обучение в съвместни програми с чуждестранни университети от Норвегия и Казахстан. В рамките на спечелени от Университета проекти по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ са разработени четири магистърски програми с български висши училища. Утвърдено е от Министъра на образованието и науката споразумение по чл. 42а от ЗВО между ВСУ и ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ за съвместна магистърска специалност „Морско право и индустрия“.

Изградена е система за повишаване и поддържане на езиковата компетентност на преподавателите и служителите в Университета чрез организация на различни форми на обучение по чужд език.

Друг начин за насърчаване на участието на преподавателите в съвместни обучителни и изследователски програми с други ВУ у нас и в чужбина е финансовото им стимулиране. Застотта по тези програми не се включва в годишната натовареност на преподавателите и подлежи на хонорироване в съответствие с план-сметката на съответната програма.

N5.1.9 Брой съвместни обучителни програми с други ВУ в страната и в чужбина.

През отчетния период ВСУ е обучавал студенти в общо 1 бакалавърска и 7 магистърски програми съвместно с други български ВУ. Броят на съвместните обучителни програми с други ВУ в чужбина е 3 бакалавърски и 2 магистърски.

N5.1.10 Брой чуждестранни гост-преподаватели, водили лекционни курсове.

В рамките на оценявания период са отчетени общо 5 участия на гост-лектори от чужбина, водили лекционни курсове във ВСУ.

Критерий 5.2. Квалификация на академичния състав: научноизследователска, художественотворческа и спортна дейност.

Q5.2.1 ВУ прилага политика за конкурентоспособна научноизследователска, художественотворческа, иновационна и публикационна дейност в съответствие със своята специфика.

ВСУ „Черноризец Храбър“ следва политика за конкурентоспособна научноизследователска, иновационна и публикационна дейност. Има официално приет ред за включване на преподавателите в НИД, регламентиран в *Наредба № 2 за НИД*. Дейността се ръководи от ресорния заместник-ректор, който се подпомага от експерт по НИД. Специфични

функции по ръководството на НИД изпълняват АС, съветите на основните звена и филиала, КС и други общофункционални и специализирани ръководни органи съобразно техните компетенции. Определени функции, свързани с оценката на научната продукция и творческите изяви, развитието и израстването на изследователите, обучението на докторанти и присъждането на научни степени и звания във ВСУ изпълняват ФС, Научният съвет и Хабилизационният съвет. НИД на отделните звена се ръководи, организира и координира от съответните ръководители, подпомагани от техните заместници (зам.-декан, научен секретар).

Планирането и отчитането на резултатите от НИД във ВСУ се извършва чрез университетската дигитална *Система за отчитане, наблюдение и оценка на НИД*. Същата е в съответствие с 10-те принципа на манифеста от Лайден за научни метрики и в контекста на *Правилника за наблюдение и оценка на НИД, осъществявана от висшите училища и научните организации*, актовете на Министерския съвет за определяне на изследователските университети, Минималните наукометрични показатели към ППРАСРБ и *Стратегията за развитие на ВСУ 2018 – 2025 г.* Колективните органи на управление на всички нива ежегодно приемат план-отчети за научноизследователската, художественотворческата и издателската дейност.

Резултатите от НИД са заложи като съществен елемент от процедурата по атестиране на преподавателите и се базира на индикатори, включващи: публикувани монографии, публикации в научно рецензирани издания (научни статии, доклади от конференции в рецензирани сборници от конференции, глави в книги, студии и др.), редактиране на научна литература, дефиниции в енциклопедии и речници, организация на конференции, участия в проекти като инициатор, ръководител или член на научен екип, цитируемост, популяризиране на научните резултати, експертна дейност в научни общности и към държавни институции и/или бизнес организации, научно ръководство на студенти, рецензентска дейност, награди и отличия, приноси към професионални организации като член, ръководител, организатор на събития, дейност по включване на студентите в научни изследвания и др.

Във ВСУ са създадени условия за разпространение на резултатите от научноизследователската дейност на преподавателите. Университетът и неговите звена са организатори и съорганизатори на регулярни научни форуми. Публикуването на научна продукция се реализира чрез десет периодични издания на ВСУ, издаването на книги (монографии, учебници, учебни помагала и т.н.) и сборници от научни конференции от Университетското издателство, както и публикации в други специализирани научни издания в страната и чужбина, книгоиздаване чрез други издателства и т.н.

Международната видимост и ориентираност на научните резултати и съизмерването им с нивото на международните научни постижения се подпомага от стимулирането на академичния състав да публикува в национални и международни научни издания, които предоставят публичен достъп в съответствие с принципа за отворена наука. Преподаватели от ВСУ са активни доставчици на съдържание в Българския портал за отворена наука <https://bpos.bg/>. За оценявания период в него са публикувани 243 труда с афилиация към ВСУ. Това е силен ръст, ако се отчете, че общият брой заглавия с афилиация на ВСУ, достъпни чрез режим на „отворен достъп“, е 271.

Съществена част от политиката за създаване на конкурентоспособна НИД е осигуряването на възможности за надграждане на изследователските компетентности, както и на необходимите времеви и финансови ресурси и стимули.

Провеждат се обучения за поддържане и повишаване на изследователските умения.

Финансово се подпомагат участията във външни научни форуми и публикации в специализирани научни издания. Въведен е механизъм за обвързване на възнагражденията с постигнатите научни резултати. На всеки преподавател на ОТД се покриват разходи, свързани с изследователската дейност (Q5.1.6.). Тази дейност се отчита и стимулира и чрез нормативите за аудиторна заетост (Q5.1.7.).

НИД и резултатите от нея се отчитат и при определяне на задължителните нормативи за учебна натовареност. Нормативът за годишна аудиторна заетост на лица, които не отчитат към

ВСУ научна дейност и приложение на постигнатите научни резултати е увеличен с 60% спрямо този на лица, които осъществяват научна дейност. Също така нормативът за годишна аудиторна заетост се намалява двойно за заемащи изследователски длъжности. Заемащите академични длъжности, които участват с научната си продукция в акредитацията, имат право да разполагат с не по-малко от 30% от работното си време за НИД и получават допълнително финансово стимулиране за публикационна активност в международно индексирани издания. Намалението на учебната натовареност на преподавателите през акредитационния период позволява това право да се реализира ефективно. По данни на Рейтинговата система за 2024 г., получени от социологическо проучване сред преподавателите, преподавателите на ВСУ отделят седмично 22,1 часа за научна работа.

Q5.2.2 ВУ има стратегия за обвързване на научните изследвания с образованието.

В стратегическите си и други документи ВСУ залага обвързване на научноизследователската и проектната дейност на академичния състав с учебното съдържание на преподаваните дисциплини. Приложението в учебния процес се наблюдава и отчита като важен резултат от участието в проекти. Като резултати могат да бъдат посочени:

- Приложение в учебния процес отчитат 91 от 227 участия в проекти (40,09%).
- Разработена е учебна документация за магистърски програми и курсове за допълнително обучение в рамките на изследователски и научноприложни проекти и задачи.
- Институционализирани са дисциплини, специално насочени към включване на студентите в НИД, като курсове за дипломни проекти или дипломни работи, курсове от високо ниво с изявен изследователски компонент и др.
- За пряко участие в учебния процес или в съпътстващите дейности се привличат изявени учени.
- Изградени са специализирани структури (лаборатории, кабинети) по проекти и същите са включени в учебния процес.
- В учебните програми са включени теми, отразяващи научните интереси и резултати на преподавателите. Това предоставя пряка възможност за включване на резултати от научноизследователската дейност на преподавателите в учебното съдържание и за развитие в дълбочина на специфична тематика.
- Издаваните монографии в резултат на изследователска работа се използват активно в учебния процес.
- Резултати от научните изследвания на преподавателите са публикувани като учебни материали в Classroom @vfu.bg и в платформата за ДФО на ВСУ.
- Прилагат се разнообразни форми за включване на студенти в изпълнението на изследователски проекти и прояви. През акредитационния период в проекти са участвали 39 студента и 6 докторанта.
- Реализирани са 324 институционални инициативи за НИД и развитие на научното творчество и личните компетенции: 5 вътрешни научни форума, 22 дискусии, 12 майсторски класа, 27 международни научни форума, 7 национални научни форума, 56 отворени курса, 19 състезания/конкурса, 4 уебинара, 25 уъркшопа, 101 творчески изяви. В тях са взели участие 3769 студенти и 264 докторанти. В резултат от тези инициативи са осъществени 83 студентски и 133 докторантски публикации.

N5.2.2 Брой индексирани научни издания, подготвени и финансирани от висшето училище.

Във ВСУ няма индексирани и реферирани в Scopus/WoS научни издания, подготвени и финансирани от ВУ. Има осем издания, включени в Националния референтен списък на НАЦИД.

N5.2.3 Брой на действащите международни договори за академична мобилност.

ВСУ „Черноризец Храбър“ поддържа членство в международни академични организации

(N5.2.4), което създава предпоставки за осъществяване на сътрудничество с редица чуждестранни университети, в т. ч. академична мобилност. Към края на учебната 2023/2024 г. ВСУ има договорни отношения и възможности за съвместна работа, в т.ч. мобилност, с повече от 120 образователни институции в чужбина. ВСУ предоставя възможност за академичен обмен в европейски висши училища на основата на подписани 72 споразумения по програмата „Еразъм+“. Списъкът на университетите, в които студенти и преподаватели от ВСУ могат да осъществят обмен по „Еразъм+“, е достъпен чрез интернет страницата на ВСУ.

N5.2.1 Относителен дял на преподавателите (спрямо общия брой), реализирали дейности по международни договори за научно сътрудничество.

Относителният дял на преподавателите във ВСУ (спрямо общия им брой), реализирали дейности по международни договори за научно сътрудничество за периода 2019 – 2024 г. възлиза на 10,94%. Най-висок е относителният дял на преподавателите с реализирани дейности по международни договори за научно сътрудничество през 2020/2021 г. (15,50%) и 2021/2022 г. (12,17%). За останалите години се забелязва относителна стабилност на показателя (между 5,66% и 12,06%), като за последната година на оценявания период (2024 г.) стойността на показателя е 7,63%.

N5.2.4 Участия в междуинституционални и международни научни университетски мрежи.

ВСУ „Черноризец Храбър“ е пълноправен участник в следните 7 международни и междууниверситетски мрежи: AISBL Institut International des Sciences Administ, European Public Law Organisation, BLACK SEA UNIVERSITIES NETWORK, CROSSREF, EUROPEAN UNIVERSITY ASSOCIATION, EUROPEAN LAW FACULTIES ASSOCIATION, NISPAcee;

Индивидуалните участия на преподавателите в национални научни мрежи към края на учебната 2023/2024 година е 7, а индивидуалните участия на преподавателите в международни научни мрежи, в т.ч. електронни научни мрежи (Google scholar; Scopus/Mendeley, Web of Science, Academia.edu, ResearchGate, RePec, Zentralblatt MATH и др.), възлиза на 9, което е доказателство за международната признатост и активност на преподавателския състав на ВСУ.

Университетът отчита още: 9 партньорства и споразумения за сътрудничество с университети и научни организации в България; 142 договорни партньорства и споразумения за сътрудничество с университети и научни организации в чужбина; 17 членства в национални мрежи и др.

Q5.2.3 ВУ има функциониращи научноизследователски структури (институти, центрове, лаборатории и др.) в съответствие със спецификата си.

ВСУ разполага с 27 функциониращи научноизследователски структури – институти, центрове, лаборатории, специализирани кабинети, академичен танцов театър, ателиета и други, в съответствие със спецификата на академичния си профил. Те са обвързани със стратегическото виждане на ВСУ за насърчаване научноизследователската работа, творческата инициативност, предприемчивост и иновативност на академичния състав, изследователите и студентите с цел създаване на качествени научни продукти и иновации и тяхното имплементиране в учебния процес и интегриране в практиката. По-голямата част от тях са изградени и финансирани от Университета, но също така има и създадени в изпълнение на научноизследователски и научноприложни проекти. Дейността на научноизследователски структури се осъществява и отчита съгласно разпоредбите на техните устройствени правила и Наредба 2 за НИД.

N5.2.5 Брой функциониращи научноизследователски структури във ВУ (по видове).

За периода на последваща институционална акредитация и към момента на акредитацията във ВСУ функционират 3 института, 7 центъра, 8 лаборатории, над 15 специализирани кабинета, 3 комплекса и 4 други научноизследователски структури.

Q5.2.4 Академичният състав на ВУ участва в реализирането на вътрешни, национални и международни научни проекти с теоретична и практикоприложна насоченост.

Академичният състав на ВСУ участва в реализирането на вътрешни, национални и международни научни проекти с теоретична и практикоприложна насоченост. Предоставени са възможности за участие на всички членове на академичния състав в изследователски проекти, свързани с тематиката на научните им интереси. Броят на преподавателите, участващи в научни проекти през периода 2019 – 2024 г. остава устойчив и е в зависимост от броя на изпълнените проекти. Най-голям е дялът на преподавателите, участвали в международни проекти, следвани от участията във вътрешни проекти и национални проекти.

N5.2.6 Относителен дял на преподавателите (спрямо общия брой), участвали във вътрешни, национални и международни научни проекти.

Относителният дял на преподавателите (спрямо общия брой), участвали в национални и международни научни проекти е средно 0,31 за периода 2019 – 2024 г., като за 2024 г. стойността е 0,10. Наблюдава се тенденция на нарастване на дела на преподавателите, участвали в национални и международни проекти. Преобладава броят на преподавателите, участвали в международни проекти (средно 0,17 през периода 2019 – 2024 г.), следвани от преподавателите, участвали в национални проекти (средно 0,14 през периода 2019 – 2024 г.). Като цяло се наблюдава слабо участие на преподавателския състав в проектната дейност на ВУ.

N5.2.7 Среден размер привлечен финансов ресурс от проектна дейност на един преподавател.

Средният размер привлечен финансов ресурс от проектна дейност на един преподавател за периода на последваща институционална акредитация варира от 4994 лв. (2019 г.) до 14 421 лв. през 2023 г. Средно за периода размерът привлечен финансов ресурс от проектна дейност на един преподавател е 9084 лв. Наблюдава се тенденция на първоначално намаление на средния размер привлечен ресурс по проекта дейност на един преподавател (до 2020 г.), като от 2021 г. той значително нараства.

N5.2.8 Брой участия в национални и международни научни форуми на един преподавател

За периода 2019 – 2024 г. са регистрирани 419 участия с доклади в национални и международни научни форуми на преподаватели на ОТД, участващи в акредитацията, което представлява 3,5 участия на изследователи. Индикаторът отчита колебания през оценявания период, като се движи в границите между 0,42 (за 2024 г.) и 0,72 (за 2021 г.). С превес са международните участия – 2,0, а националните са 1,5 на изследовател. Наблюдава се тенденция на ръст до 2021 г. (от 0,3 до 0,4 участия на изследовател) и последващ спад (до 0,25 участия на изследовател) на участията в международни форуми. При участията в национални форуми се наблюдава намаление след 2022 г. (от 0,37 участия на преподавател през 2022 г. на 0,17 участия през 2024 г.).

N5.2.9 Брой научни публикации на един преподавател (по данните, изпращани в МОН).

Преподавателският състав на ВСУ отчита значителна активност по отношение на научноизследователската си дейност. През периода 2019 – 2024 г. изследователите на ОТД, участващи в акредитацията, имат 1019 публикации. За периода на последваща институционална акредитация един изследовател е публикувал 8,48 (1,42 публикации на година). Най-висока е била публикационната активност през 2021 г. (239 бр. или 2,11 публикации на преподавател).

Най-голям дял в публикациите имат публикациите в националния референтен списък – 481 бр. или 47,3% от общия брой публикации, следвани от публикациите в специфични за

ПН/СРП бази данни – 151 бр. или 14,82%. Висок дял в публикационната активност имат и монографиите – 103 бр. или 10,11% от всички публикации.

През периода 2019 – 2024 г. публикациите в индексирани списания в Scopus/Web of Science са 83, което съставлява 8,15% от всички публикации. Най-много от тях се реализират през 2022 г. – 22 бр. От публикациите в индексирани списания в Scopus/Web of Science 15 са в Q1 и по 5 са в Q2 и 7 в Q3 на WoS.

N5.2.10 Брой иновационни продукти (патенти, внедрени научни резултати, полезни модели, сортове, породи, технологии и др.) на един преподавател (според отчетите към МОН).

В рамките на периода ВСУ не е представил иновационни продукти предвид спецификата на своята дейност.

N5.2.11 Учебници и учебни помагала включително и на електронен носител (с ISBN) на един преподавател (според отчетите към МОН).

Броят на публикуваните учебници и учебни помагала от преподавателите на ОТД, участващи в акредитацията, за периода 2019 – 2024 г. е 39 (28 за ВУ и 11 за системата на средното образование). Стойността на показателя Учебници и учебни помагала включително и на електронен носител (с ISBN) на един преподавател на ОТД във ВСУ за периода 2019 – 2024 г. е 0,35. Необходимо е да се активизира дейността на преподавателския състав относно осигуряване на учебния процес със собствена учебна литература (учебници и учебни помагала).

N5.2.12 Брой цитирания на един преподавател за периода (според отчетите към МОН).

За периода на последваща институционална акредитация броят на регистрираните цитирания на преподавателите на ОТД, участващи в акредитацията, в научни издания в страната и чужбина е 1617. Стойността е висока, но е налице тенденция за намаляване на броя на цитиранията за целия период (от 454 цитирания през 2019 г. на 167 цитирания през 2024 г.). За периода 1 преподавател е цитиран 9,15 пъти (средногодишно по 1,53 цитирания на преподавател).

Следва да се отбележи, че цитиранията на преподаватели в издания с импакт фактор или импакт ранг (в SCOPUS и Web of Science) са 574 (35,5% от всички цитирания за периода). Един преподавател е цитиран 5,36 пъти (0,89 пъти средногодишно). В сравнение с началото на периода показателят брой цитирания на един преподавател в издания с импакт фактор или импакт ранг се е увеличил близо двойно (от 0,48 цитирания на преподавател през 2019 г. на 1,18 цитирания на преподавател през 2023 г.). Стойността за 2024 г. е по-ниска, но това се дължи на факта, че голяма част от цитиранията за тази година все още не са забелязани и отчетени.

N5.2.13 Брой реализирани авторски продукти, кратки авторски продукти, водещи творчески изяви и поддържащи творчески изяви на един преподавател (според отчетите към МОН).

Преподавателите от ВСУ осъществяват активна художественотворческа дейност, изразяваща се в самостоятелни и колективни изложби и художественотворчески проекти (изложби, спектакли, ревюта, изложения, работилници, ателиета, майсторски класове и други събития). Тази дейност основно се реализира от преподаватели към катедра „Изкуства“, Академичния танцов театър „Черноризец Храбър“ (АТТ) и студенти от специалностите „Интериорен дизайн“, „Графичен дизайн“, „Хореография“ и „Моден дизайн“. През периода 2019 – 2024 г. са реализирани 242 авторски продукта, от които кратки авторски продукти, водещи творчески изяви и поддържащи творчески изяви. Това съставлява 2,04 на един преподавател на ОТД във ВСУ, участващ в акредитацията. Показателят е устойчив във времето и демонстрира изключително висока активност, ако отчетем, че е изчислен на базата на преподавател на ОТД във ВСУ, участващ в акредитацията, а не на базата на състава на катедра „Изкуства“.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕРКАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТАНДАРТ 5:

1. Във ВСУ „Черноризец Храбър“ е осигурен необходимият като количество и качество преподавателски състав на ОТД за ефективно и ефикасно постигане на неговата мисия. Отчитаният абсолютен спад на броя на академичния състав на ОТД е придружен с нарастване на относителния му дял в учебната натовареност в резултат от намаляването на броя на обучаваните студенти и оптимизацията на академичния профил и учебните планове. Политиката по развитието на академичния състав е гъвкава и осигурява нужното за бъдещото развитие обновяване. Прилаганите правила, процедури и ред за наемане, професионално израстване и натовареност на академичния състав са ясно дефинирани във вътрешната нормативна уредба и включват редица иновации, гарантиращи постигането на организационните цели по привличането и поддържането на качествен състав.

2. Създадените нормативни и организационни условия за планиране, провеждане и отчитане на научните изследвания на преподавателите осигуряват научна продукция с нужното качество, нарастваща част от която е с високо международно признание. Налице са доказателства за развити устойчиви практики, правила и процедури за повишаване на нивото на научните изследвания и поддържане на връзката им с образователната дейност. ВСУ поддържа и десет собствени издания, в които преподавателите могат да публикуват. Слабо е участието на преподавателския състав в международни и национални проекти, както и броят на издадените учебници и учебни помагала е малък, но като компенсация на това в учебния процес активно се използват монографичните изследвания на преподавателите. Значителни като количество и на високо качество са реализираните авторски продукти, кратки авторски продукти, водещи творчески изяви и поддържащи творчески изяви.

3. Разработена е успешна политика за развитие на сътрудничество с различни чуждестранни и български образователни институции. Поддържа се богато и разширяващо се портфолио от международни договори с клауза за мобилност с цел преподаване и научни изследвания, като по тях изходящата мобилност надхвърля входящата. През оценявания период ВСУ е обучавал студенти в 5 съвместни програми с чуждестранни ВУ и в 8 съвместни програми с български университети.

ИЗВОД: СТАНДАРТ 5 се изпълнява напълно.

СТАНДАРТ 6. УЧЕБНИ РЕСУРСИ И ПОДПОМАГАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

6.1. Материално-техническа и информационна осигуреност на обучението:

ВУ осигурява финансиране и развива материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност.

Q6.1.1 ВУ осигурява необходимата финансова, материално-техническа и информационна база, като разполага с необходимия капацитет от аудитории, кабинети, лаборатории, ателиета, библиотечни места и др., създаващи подходящи условия за работа на преподавателите и студентите.

ВСУ „Черноризец Храбър“ разполага със съвременна материално-техническа и информационна база, която осигурява оптимални условия за провеждане на качествен образователен процес. Тя се състои от собствен университетски комплекс в гр. Варна и филиал в гр. Смолян. Ползваната за академични цели площ възлиза на 7448 кв. м. За периода на последваща институционална акредитация ВСУ е разширил площта на материалната си база с 13,46%.

Учебната инфраструктура включва модерно оборудвани лекционни зали (площ от 2781 кв. м, 2045 работни места) и специализирани кабинети и лаборатории (площ от 4667 кв. м, 1515 работни места). Учебните помещения са свързани с интернет и са оборудвани с модерни

хардуерни, мултимедийни и аудиовизуални средства, което гарантира провеждането на съвременен и високоефективен учебен процес.

Спортната база на Университета включва закрити спортни съоръжения (645 кв. м), предлагащи възможности за футбол, волейбол, баскетбол и фитнес, както и озеленени площи за спортни занимания на открито.

Социално-битовата и административна инфраструктура обхваща студентско общежитие, столово хранене и кухня, кафенета, административни сгради и работни кабинети.

Информационната база на ВСУ включва съвременен високотехнологичен библиотечен комплекс. Внедреният програмен продукт „Автоматизирана библиотека“ позволява свободен онлайн достъп до богатите и разширяващи се ресурси на библиотеката и електронния каталог, както и пълнотекстово ползване на собствена база от периодични издания в рамките на локалната университетска мрежа. На уеб страницата на библиотеката се публикува тримесечен електронен бюлетин „Нови книги и статии“ за новонабавена литература. Обновяването на библиотечните ресурси се реализира съгласувано с преподавателите. По този начин се осигурява своевременно актуализиране на наличния фонд с най-новите заглавия в полза на учебния процес. През периода на оценяване е внедрен и нов софтуерен продукт “Eclipse”, осъществяващ достъп до информация за цитиранията, отразени в базите данни на библиотеката.

Ръководството на ВСУ осигурява необходимото финансиране за осъществяване на дейностите. Въпреки намаляващия брой обучаеми през периода са предприети успешни организационни мерки за оптимизация на приходите и разходите и е постигната финансова стабилност, която гарантира бъдещото устойчиво развитие на Университета.

№6.1.1 / 2 / 3 / 4 / Брой работни места: за аудиторна работа на 100 студенти (средноприравнен брой)/в лаборатории и кабинети със специализирано оборудване съобразно спецификата на ВУ/в информационните центрове (компютърни и интернет зали и др.)/в специализирани работни бази, съобразно спецификата на ВУ.

Данните за количествените стойности на индикатори №6.1.1, 2, 3 и 4 и техните промени в оценявания период при база началото на периода са представени в Таблица 4.

Таблица 4. Брой работни места за аудиторна работа на 100 студенти

Показатели	2019 г.	2024 г.	Изменение в %
№6.1.1 Брой работни места за аудиторна работа на 100 студенти	37,83	55,12	+45,72%
№6.1.2 Брой работни места за аудиторна работа на 100 студенти в лаборатории и кабинети със специализирано оборудване	35,47	42,56	+20,00%
№6.1.3 Брой места в информационните центрове (компютърни и интернет зали и др.) на 100 студенти	3,46	4,15	+20,00%
№6.1.4 Брой места на 100 студенти в специализирани работни бази	-	-	-

Q6.1.2 Обучаваните имат достъп до външни (за ВУ) ресурси (материални, информационни и др.), подходящи за обучението.

ВСУ осигурява на своите студенти широк достъп до разнообразни външни ресурси, които подпомагат и обогатяват образователния процес.

Външните обучителни ресурси са указани в учебните програми. Достъпът до електронните външни ресурси се осъществява и чрез създадените виртуални класни стаи Classroom @vfu.bg по преподаваните дисциплини. През текущата учебна година виртуални класни стаи Classroom @vfu.bg с електронни ресурси са създадени за 59,7% от преподаваните дисциплини.

Университетската библиотека предоставя външни информационни ресурси с отворен достъп до пет платени платформи, пълен достъп до множество безплатни платформи и временен достъп до редица други платени платформи.

Q6.1.3 Осигурено е провеждането на експерименти, практики, експедиции, творчески командировки и др. дейности, необходими за подготовката на студентите.

През оценявания период ВСУ осигурява комплексна среда за практическа и експериментална подготовка на студентите чрез разнообразни дейности и специализирана инфраструктура.

За целите на обучението на студентите се използват 38 специализирани учебни кабинета и лаборатории за експериментална дейност с обща площ от 4667 кв. м и 1515 работни места. От тях през периода на оценяване новосъздадените са 10 с площ от 506 кв. м и 150 работни места.

Университетът системно развива възможностите за практическа подготовка на студентите, като съчетава модерна материална база с богати възможности за международен обмен. За оценявания период са реализирани 71 студентски мобилности по програма „Еразъм+“. Това е резултат и от активната дейност по поддържане на споразумения на обмен между ВСУ и други висши училища в чужбина (N5.2.3).

ВСУ поддържа политика на активно въвличане на изтъкнати учени от страната и чужбина като гост-лектори в учебния процес, оказвайки финансова и организационна подкрепа за събитията. През периода на оценяване 97 чуждестранни преподаватели са водили по 8 ч. лекции (общо 776 ч.) по програма „Еразъм+“.

Осигурени са финансови фондове за творчески командировки за научна и преподавателска дейност (Q5.1.6).

Q6.1.4 Провежда се политика на дигитализация на средата за обучението във ВУ (наличие на платформи с дигитални ресурси, подпомагащи учебната и изследователската дейност; разработени стандарти за учебни курсове, провеждани онлайн; съпровождащи ги дейности, ресурси и форми за комуникация вкл. и уеб базирани; онлайн форми за оценяване и изпитване).

Създаването на високотехнологична среда, базирана на световните научни достижения в съответната предметна област, приложението на съвременните ИКТ и дигитални технологии е сред ключовите приоритети, залегнали в Стратегията за развитието на Варненски свободен университет през периода 2018–2025 г. Непрекъснато иновиране на университетските информационни портали и разширяване на функционалностите на платформите за електронно и дистанционно обучение са сред основните стратегически задачи за реализация на Стратегията.

В резултат на изпълнение на дейностите и мерките, залегнали в Пътната карта за реализиране на Стратегията на ВСУ и Мандатната програма на ръководството - раздел „Цифровизация на управлението, учебната дейност и административното обслужване“ във ВСУ е изградена нормативна, методологична и информационна среда за планиране, провеждане и контрол на организацията на учебния процес, а именно: Функционира механизъм за управление на учебния процес и административното обслужване в изцяло електронна среда от разстояние; Разработени са и са внедрени електронни формуляри за планиране, протоколиране и контрол на дейността на колективните органи на управление; Въведени са електронни формуляри за заявка на основните административни услуги и промени в планирани занятия; Създаден е електронен регистър на учебноплановата документация, информацията от който се визуализира на сайта на университета; Внедрена е информационна система за наблюдение и управление на учебната дейност; Внедрена е информационна система за анализ на удовлетвореността на обучаемите по специалности, форми на обучение, дисциплини и звена; Внедрена е информационна система за наблюдение и управление на развитието на академичния състав; Нормативно са определени изисквания към електронното и дистанционно обучение за осигуряване на учебния процес с интерактивни и дигитални учебни материали и внедряване на иновативни хибридни образователни технологии; Осигурена е цифровизация и кодиране на

изпитните протоколи, персонален достъп на преподавателите чрез университетски акаунт, попълване с отдалечен достъп и автоматизирано въвеждане на оценките от протоколите в системата за студентско състояние и електронни главни книги.

Констатации и оценки за изпълнението на указанието и критериите, разработени и приети от Акредитационния съвет (АС) на НАОА на основание чл. 85, ал. 1. т. 1. от ЗВО и чл. 2 от Наредбата за държавните изисквания за организиране на дистанционна форма на обучение във висшите училища.

1.1. ВУ/НО има документирана, публично оповестена, с официален статут и отчетност политика за осигуряване на качеството на ДО като част от стратегическото управление на образователната институция в интерес на обществените потребности.

В официални институционални документи и правилници са оповестени политики, планове и задачи за развитие и повишаване на качеството на ДО, организирано, подготвено и провеждано в съответствие със ЗВО и Наредбата за ДФО.

Политиката на ВСУ „Черноризец Храбър“ относно целите, функциите, структурата и съдържателните изисквания на вътрешната система за оценяване и поддържане качеството на обучение (СУК), в т.ч. в ДФО, и на академичния състав е публично оповестена на официалната интернет страница на ВСУ в секцията Акредитация и система за управление на качеството и в Наръчника за системата за управление на качеството (НСУК). Политиката по качеството, която гарантира работата на вътрешноуниверситетската СУК, е изрично декларирана и публикувана на сайта на ВСУ.

Дистанционното обучение се разглежда като приоритетно и това е залегнало в стратегическите документи за развитието на ВСУ и в документите, свързани с политиката и управлението на качеството на обучение и на академичния състав. За организация на ДФО ВСУ използва собствена Платформа, базирана на Moodle (<https://do.vfu.bg/>).

Като елементи на СУК, и съгласно изискванията, заложи в чл. 4, ал. 5, т. 1 на НДФО, публично са оповестени вътрешните нормативни актове, в т.ч. отнасящи се до ДФО, както и стратегическите и мандатни документи на Университета.

Основните документи от системата са:

1) Общи - касаещи организацията и управлението на учебния процес, в т.ч. ДФО: Етичен кодекс за академично единство; Наредба № 1 за учебната дейност; Наредба № 3 за академичния състав на ВСУ; Инstrukция № 1 за организация и дейността на Фронт-офиса при ВСУ към Наредба № 1; Инstrukция № 3 за Мерките за защита на личните данни; Правила за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство; Методика за проучване на мнението на обучаемите за качеството на обучението по дисциплина, специалност и докторска програма във ВСУ “Черноризец Храбър”; Стандарти за разработване, приемане, утвърждаване и актуализиране на учебна документация за ОКС “бакалавър” и “магистър” във ВСУ “Черноризец Храбър” към Наредба № 1.

2) Специфични за провеждането на електронно и дистанционно обучение: Инstrukция № 6 за правилата за дистанционно провеждане на изпитни процедури към Наредба № 1; Инstrukция № 10 за организацията, провеждането и развитието на дистанционно и електронно обучение към Наредба № 1; Стандарти и процедури за проектиране, създаване, регистрация и съхраняване на електронни учебни дейности и ресурси във ВСУ “Черноризец Храбър” към Наредба № 1.; Пътеводител за студентите от ДФО (Наръчник за студента) - достъпен в платформата на ДО <https://do.vfu.bg/>. Наръчникът съдържа изискуемата информация по чл. 9, ал. 2 на НДФО (за учебната документация по чл. 39, ал. 2 от ЗВО, за екипа от преподаватели, администратори и технически състав, за достъпа до електронните ресурси и услуги, за системите на изпитване и оценяване, за ползване на платформата на ВСУ за ДО); Пътеводител (наръчник) за преподавателя, достъпен в платформата на ДО <https://do.vfu.bg/>; Инstrukции за преподаватели и студенти от ВСУ за използване на G-SUITE (понастоящем преименуван на Google Workspace – облачна платформа на Google за сътрудничество и продуктивност, широко използвана в образованието) - достъпни на сайта на ВСУ.

Тези документи регламентират функциите и задълженията на основните звена, обслужващите звена, обособените структурни звена на ВСУ, студентите и лицата, които имат отношение към ДФО в университета. С тях се уреждат конкретни аспекти на използваната технология за организация и провеждане на ДФО. Всички документи са актуализирани и утвърдени, съгласно промените в НДФО от месец март 2021 г.

1.2. Във ВУ/НО функционира вътрешна система за качеството на ДО

Предмет на регулярен мониторинг на вътрешната система за оценка на качеството и на сравнителни анализи с добри национални и чуждестранни практики са основни обекти и дейности на ДО.

За периода на самооценка във ВСУ е създаден механизъм за вземане на решения, свързан с осигуряване на качеството, в т.ч. на обучението в ДФО, въз основа на анализирани и систематизирани данни, получени чрез разнообразни канали за обратна връзка от заинтересованите страни – студенти, преподаватели, административен персонал, работодатели, представители на бизнеса и други външни партньори. Основните обекти – предмет на анализ в процедурите за оценка на качеството на ДФО, провеждана във ВСУ, са регламентирани в чл. 23 на Инstrukция № 10 за организацията, провеждането и развитието на дистанционно и електронно обучение. Центърът за дистанционно обучение (ЦДО), съвместно с обучаващите катедри, извършва периодичен мониторинг на качеството на провежданото обучение. Мониторингът се осъществява в рамките на СУК на университета. Ежегодно се изготвят анализи на основните процеси в университетската СУК, част от които е процес “Дистанционно обучение”. Изпълнението на целевите стойности по избраните критерии за измерване ефективността на процеса „Дистанционно обучение“ се отчита на база Процесна карта за Дистанционно обучение. Процесите и процедурите, свързани с обучението на студенти в ДФО са обект на ежегодните вътрешни и външни одити и се документират съгласно изискванията на СУК. ЦДО провежда изследвания в областта на дистанционното и електронното обучение, систематизира и популяризира добри национални и чуждестранни практики в тези области.

1.3. ВУ създава специализирани институционални звена, осигурени финансово, кадрово и технологично, и изпълняващи своите функции, съгласно националната и вътрешна нормативна уредба.

В съответствие с чл. 8 ал. 2 от НДФО във ВСУ е ситуиран Центърът за дистанционно обучение. В периода 2010-2021 ЦДО функционира в рамките на Технологичен институт (сега Център за дигитални технологии). От 14.09.2021 г. ЦДО е обособен като самостоятелно обслужващо звено по смисъла на чл. 3 Наредба № 1 за учебната дейност и изпълнява функциите, определени в чл. 5 а) на Наредбата. Организацията и функционирането на ЦДО е регламентирано в Глава втора, Раздел I на Инstrukция № 10 за организацията, провеждането и развитието на дистанционно и електронно обучение. Обособено звено в структурата на ВСУ за разработване и внедряване на съвременни технологични решения в учебната, изследователската и административната дейност е Центърът за дигитални технологии.

2.1. ДО се провежда на база институционални стандарти, процедури, методики и организация за създаване на учебна документация и унифицирани електронни курсове и ресурси

Условията и реда за разработване, приемане, утвърждаване, актуализиране и мониторинг на учебната документация, в т.ч. за ДФО, са регламентирани в Наредба № 1 за учебната дейност и Стандартите за разработване, приемане, утвърждаване и актуализиране на учебна документация за ОКС “бакалавър” и “магистър”. ВСУ създава и прилага институционални Стандарти и процедури за проектиране, създаване, регистрация и съхраняване на електронни учебни дейности и ресурси. Стандартите съдържат основни понятия, дефиниции, указания, изисквания и критерии за създаване и оценка на унифицирани електронни курсове и ресурси. Авторите на курсовете носят отговорност за спазване на авторските права върху използваните чужди текстове, изображения и мултимедийни елементи в разработените от тях учебни ресурси. ДФО се провежда въз основа на изискуемия по чл. 9, ал. 1 и ал. 2 НДФО информационен пакет.

3.1. Използват се форми и методики, подходящи за дистанционно преподаване, учене и оценяване, ориентирани към обучаваните

Прилагат се разнообразни синхронни и асинхронни методи, подходящи за провеждане на ДО, както и специфични форми за самоподготовка и оценяване на знанията и уменията на студентите. Използват се електронни учебни ресурси, индивидуални и групови електронни учебни дейности, оценяване и форми на комуникация, които осигуряват на 100% учебния процес. ДФО във ВСУ не включва присъствени периоди. Синхронната комуникация между преподавателите и студентите се реализира чрез използване на видеоконферентна връзка във виртуална класна стая Google Meet @vfu.bg., прилагана както при провеждането на електронно базираните учебни занятия, така и за предоставяне на персонална помощ чрез индивидуални и/или групови консултации на студентите в ДФО. Полагат се особени грижи за осигуряване на учебни ресурси и материали, подходящи за лица със СОП. ВСУ прилага принципите на образование за всички, осигурявайки както физическа, така и виртуална достъпност, както и спазвайки препоръките за достъпност при разработката на курсове в ДФО.

Във всички акредитирани специалности в ДФО се използва система за многокомпонентни дистанционни оценявания и финални изпитвания, което е регламентирано в чл. 31, ал. 2 на Стандартите за разработване, приемане, утвърждаване и актуализиране на учебна документация. Управлението и контролът на процедурите от тип „електронен квестор“, „антиплагиат“, идентификацията на студентите, при провеждане изпитите се осъществява в съответствие с Инstrukция № 6 за правилата за дистанционно провеждане на изпитни процедури и Правилата за предотвратяване и санкциониране на изпитни измами и плагиатство. Използва се системата StrikePlagiarism.com, предоставена от МОН, за предотвратяване на опити за плагиатство. В тази посока все още не е достатъчна интеграцията на допълнителни технологични решения, включително автоматизирани системи при идентификацията на оценяваните в изпитните процедури.

5. Профил на преподавателския, административния и техническия състав в областта на ДО

5.1. В подготовката и провеждането на ДО участват компетентен в областта на ДО научно-преподавателски състав (квалифициран в съответните ПН) и автори на електронни учебни ресурси и дейности.

Обучението в ДФО се осигурява от щатни преподаватели на ВСУ, от външни преподаватели и специалисти от практиката с ОНС „Доктор“, които имат правата и задълженията по ЗВО. Академичният състав, ангажиран в ДФО, по специалностите от професионалните направления, възлиза на 45 преподаватели. Относителният дял на хабилитирания състав е 60%. Лекционните курсове се подготвят и провеждат от преподаватели със съответната квалификация и опит, като 37% от хабилитираните преподаватели са професори, а 63% са доценти. Постигнатата степен на осигуряване на учебния процес с хабилитирани преподаватели е в съответствие с изискванията на чл. 17, ал. 2, т. 2 на ЗВО. За целия следакредитационен период за всички специалности, включени в академичния профил на ВСУ, вкл. тези в ДФО, над 70% от лекционните курсове (ОКС „бакалавър“ и ОКС „Магистър“) се водят от хабилитирани преподаватели на ОТД. Всички преподаватели са автори на електронни дейности и ресурси по дисциплините, по които преподават.

5.2. Действа система за повишаване на знанията, уменията и компетенциите на преподаватели в различни ПН за използване на технологии, методи и средства на ДО, за разработване и ползване на електронни учебни ресурси и формати, за разпространяване на добри практики, и др.

Академичният състав е придобил необходимите дигитални компетентности за създаване и използване на електронни инструменти и ресурси. За оценявания период са реализирани 31 обучения с регистрирани над 700 участия на преподаватели. Всеки преподавател, участващ в обучението на студенти в ДФО е преминал средно 5 обучения. Обученията са проведени по системата за вътрешна квалификация на академичния и административния състав, както и в

резултат на изпълнение на дейности по проекти, финансирани от ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“, процедура BG05M20P001-2.016 „Модернизация на висшите училища“, приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот, по които ВСУ е партньор.

5.3. Действа система за стимулиране и за отчитане на натовареността (вкл. с електронни средства и интелигентен анализ на процеса на обучение) на академичния, административния и техническия състав, участващ в учебно-методическото осигуряване и провеждане на ДО в различни ПН (вкл. в разработване и актуализиране на електронни учебни ресурси и дейности), базирана на вътрешни правила с ясно дефинирани и измерими критерии.

Изискванията към заетостта на членовете на академичния състав, в т.ч. в ДФО, както и условията, критериите и реда за нейното планиране, отчитане и възнаграждение са уредени в Наредба №3 за академичния състав на ВСУ.

Системата за планиране, отчитане, мониторинг и контрол на преподавателската натовареност, в т.ч. в ДФО, се осъществяват чрез електронния регистър „Аудиторна натовареност“, по учебни години, и интелигентен анализ на процесите чрез генериране и обмен на данни с другите регистри на ВСУ в реално време. В допълнение, мониторинг и контрол върху преподавателския труд се осъществява от страна на ректорското ръководство (пряко и чрез Фронт-офис), ръководителя на основното звено / филиала, ръководителя на катедрата и директора на ЦДО (за ДФО).

Правилата за възникване и прекратяване на трудовите правоотношения с административния състав на ВСУ, неговите права, задължения, оценяване, възнаграждение и развитие са регламентирани в Наредба № 4 за административния състав.

5.4. В подготовката и организацията на ДО участват компетентни служители от администрацията и технически екип, както и специалисти с познания по методика, умения по развитие на платформи и системи за ДО, и по създаване на учебни електронни ресурси (вкл. с интерактивен и мултимедиен характер).

ДФО се организира и провежда от екип, който освен научно-преподавателския състав, включва компетентни административни служители, отговорни за логистично осигуряване на ДО, включително за оперативно функциониране на електронните административни процедури и дейности, както и за личните данни. Екипът се състои от административен и технически персонал на ЦДО (3-ма - директор ЦДО, инспектор ДО, технически организатор ДО), както и системни и мрежови администратори от ЦДТ (1). Ролите и задачите на екипа, осигуряващ ДФО са ясно дефинирани в Инstrukция № 10 за организацията, провеждането и развитието на дистанционно и електронно обучение и в длъжностните характеристики. Организацията на ДФО се подпомага от секретарите на обучаващите катедри (3-ма), директора на ЦДТ, служители от Фронт-офиса на ВСУ. Директорът на ЦДО, съгласувано със зам.-ректора, осъществява взаимодействие и контрол по организационно-техническото, информационно-технологичното и административното осигуряване на ДО.

Административният и техническият екип, имащ отношение към ДФО, също се обучава регулярно. За повишаване на дигиталните си компетентности екипът, имащ отношение към организиране на учебния процес в ДФО е преминал средно 7 обучения.

6. Информационна осигуреност на ДО

6.1. На обучавани и заинтересовани лица се предоставя дистанционен оторизиран достъп до учебни дейности и административни услуги, моделирани като информационни процеси и осъществявани чрез информационни и комуникационни технологии за ДО.

От 2020 г. на всеки студент и преподавател от ВСУ е създаден персонален университетски акаунт в Google Workspace, който служи за идентификация и персонален оторизиран достъп до нормативна база, стратегически и програмни документи на университета, предлаганите учебни ресурси и административни услуги.

На студентите, преподавателите и администрацията е осигурен отдалечен оторизиран достъп до: индивидуални и групови електронни учебни дейности, електронно учебно съдържание, оценяване и комуникация между студенти, преподаватели и администрация; електронни административни услуги и др. Всички те се обезпечават информационно чрез учеб-

базирана информационна система за електронно обслужване на студентите и преподавателите във ВСУ, разработена и поддържана от ЦДТ, Фронт-офис и ЦДО. Системата покрива целия цикъл на учебния процес - от записване до дипломиране на студентите.

6.2. Процесът на обучение в конкретни ПН използва споделени и интегрирани електронни информационни ресурси – административни системи (вкл. учебна документация, регистри на участници, услуги, резултати, добри практики и архиви на провеждано обучение), платформи с е-курсове, тестови бази данни, както и електронни форми на педагогическа комуникация на съвременно равнище.

Създадени са и са осигурени с дигитални ресурси виртуални класни стаи по всички изучавани учебни дисциплини в бакалавърските и магистърските специалности. За студентите от редовно и задочно обучение те са публикувани в Google Classroom, а за студентите от дистанционно обучение в Moodle базираната платформа за Дистанционно обучение (<https://do.vfu.bg/>). ВСУ поддържа електронен архив на учебно-плановата документация, на резултатите от проведени обучения и добри практики, на анализите, оценките и одитите по СУК и др. Архивът се поддържа във виртуалното пространство Google Drive @vfu.bg на ВСУ чрез платформата Google Workspace и в платформата за Дистанционно обучение.

6.3. Конкретни ПН използват платформи за дистанционно обучение с възможности за синхронно и асинхронно обучение и отдалечен оторизиран постоянен достъп на обучавани, преподаватели и администратори до хранилища на споделени информационни ресурси, с интеграция на:

- средства за създаване на интерактивно и мултимедийно учебно съдържание и неговото конвертиране в различни електронни формати; за електронно оценяване и изпитване; за архивиране и възстановяване (при необходимост) на информационни ресурси; за достъп до специализирани бази данни; за автоматизация на преподавателския труд, и др.;

- системи от тип „виртуална учебна зала“, „антиплагиат“, „виртуална среща“, „електронен квестор“ и др.

Поддържа се интегрирана база от електронни регистри и архиви с персонални данни за субектите на процеса на ДО (студенти, преподаватели, администрация), които са съобразени с регламента по GDPR (<https://www.vfu.bg/gdpr/>). Налични са детайлни журналы, които записват и предоставят подробна информация за потребителските действия в системата, включително IP адрес и времена на активност.

Синхронното обучение се осъществява чрез виртуални учебни зали, като Google Meet е интегриран в платформата Moodle, което осигурява директен достъп до видеоконферентна връзка в учебния процес.

Осигурена е автоматизация на преподавателския труд чрез цифровизация и кодиране на изпитните протоколи, персонален достъп на преподавателите чрез университетски акаунт, попълване с отдалечен достъп и автоматизирано въвеждане на оценките от протоколите в системата за студентско състояние и електронни главни книги.

Платформата поддържа дигитален архив на всички електронни учебни курсове, дейности и ресурси с консистентни и недублирани данни.

№6.1.5 Брой платени абонаменти за пълнотекстови електронни научни бази данни, достъпни за обучавани и преподаватели.

През оценявания период библиотеката на ВСУ осигурява достъп за обучаваните и преподавателите до 5 електронни научни бази данни. Библиотеката осигурява достъп до платените бази данни на Web of Science, Science Direct, Scopus и правно-информационната система АПИС.

Чрез членство в Български информационен консорциум се осигурява временен безплатен до пълнотекстови бази данни като CABI, ProQuest, Oxford Journals, Alexander Street Press, издателство Springer, eLibrary.ru и др.

В допълнение през периода е предоставян временен достъп и до платформите на EBSCO, IG Library и DE GRUYTER'S E-JOURNAL.

№6.1.6 Относителен дял на покритието с безжичен интернет на материално-техническата база (сграден фонд, учебна и административна база, библиотеки, общежития и др.).

За целия оценяван период относителният дял на покритието с безжичен интернет на материално-техническата база (сграден фонд, учебна и административна база, библиотеки, общежития и други) във ВСУ е 100%.

Q6.1.5 ВУ осигурява необходимия лицензиран специализиран софтуер за обучението на студентите и докторантите и за осъществяване на научноизследователската и административната дейност.

ВСУ осигурява комплексна софтуерна среда за нуждите на образователния процес, научноизследователската и административната дейност.

Учебният процес и административната дейност се осъществяват чрез собствена софтуерна платформа и инструментите на Google Workspace. Анкетните проучвания и останалите форми на обратна връзка използват Google Forms.

Специализираните компютърни зали в Университета разполагат с повече от 30 лицензирани софтуера, които са достъпни както за студенти, така и за преподаватели. Сред тях са: офис приложенията на Microsoft 365, архитектурен и инженерен софтуер (ArchiCAD, AutoCAD, Allplan, Revit, SAP2000, Tower, Building Manager), аналитичен софтуер (SPSS) и други специализирани инструменти. ВСУ предоставя на своите студенти уникалната възможност да използват тези специализирани софтуери и на своите лични компютри по различни програми, докато са студенти в Университета. Това значително улеснява учебния процес и дава възможност на студентите да работят по своите проекти и задачи извън кампуса.

Университетът членува в множество програми за академичен софтуер, което му позволява да осигури достъп до широк спектър от най-новите технологични решения. Тези програми включват софтуерни пакети от водещи компании в индустрията, като предоставят на студентите и преподавателите необходимите инструменти за обучение и изследователска дейност.

Осигуреният софтуер създава условия за ефективно провеждане на учебния процес, развитие на практически умения, подкрепа на научноизследователската дейност и оптимизиране на административните процеси.

№6.1.7 Относителен дял на специалностите във ВУ, осигурени с учебни пособия и ресурси в електронни форми.

За целия оценяван период относителният дял на специалностите във ВСУ, осигурени с учебни пособия и ресурси в електронни форми, е 100%.

№6.1.8 Относителен дял на специалностите във ВУ, акредитирани в ДФО.

ВСУ има 13 акредитирани специалности в ДФО (5 ОКС „бакалавър“ и 7 ОКС „магистър“), които са 23,6% от специалностите, включени в образователното портфолио на ВСУ (38,8% от специалностите в ОКС „бакалавър“ и 19,4% от специалностите в ОКС „магистър“).

Q6.1.6 На обучаваните е осигурен достъп до съвременна спортна база.

Към настоящия момент ВСУ разполага с покрита спортна база с обща площ 860 кв. м. Изграденият **Учебно-спортен комплекс с РЗП 1977,83 кв. м** разполага с: 3 учебни зали; модерна многофункционална спортна зала, подходяща за подготовка и провеждане на състезания по волейбол, баскетбол, футбол в зала (футзал), тенис на маса, бойни изкуства и др.; фитнес зала със свободен достъп за студентите от ВСУ; прилежащи помещения – склад за спортни принадлежности, съблекални (мъже и жени) с тоалетни и душове.

Q6.1.7 ВУ полага усилия за осигуряване на места в общежития.

ВСУ „Черноризец Храбър“ разполага със собствено общежитие и предоставя възможност за настаняване на всички български и чуждестранни студенти от редовна, задочна и

дистанционна форма на обучение. Студентското общежитие на Варненския свободен университет разполага със стаи с две или три легла, всяка със самостоятелен санитарен възел.

За периода 2019 – 2024 г. броят на местата в общежитието на ВСУ е нараснал с 50% (от 100 през 2023 г. на 160 през 2024 г.). Всяка година от настаняване в общежитието се възползват около 25% от студентите на ВСУ.

ВСУ има сключен договор с хотелски бази, намиращи се в непосредствена близост до кампуса на университета. С включването на трите бази – почивна станция „Международен дом на журналиста“, почивна станция „Роял Бийч“ и къща „Тетида“ като места за приоритетно настаняване на студенти на ВСУ, към легловата база на общежитието на ВСУ се добавят над 300 допълнителни места.

Q6.1.8 На обучаваните е осигурена достъпна архитектурна и физическа среда, подходяща за лица със СОП.

ВСУ „Черноризец Храбър“ предоставя на студентите и други лица със СОП достъпна архитектурна среда. До всички сгради на университета е осигурен достъп на студенти с нарушени двигателни функции чрез изградени рампи с парапети и асансьори. За лица със СОП е осигурена удобна учебна среда, отговаряща на действащите нормативни изисквания.

Достъпът до всяка зала и помещение е гарантиран с помощта на рампи с парапети и асансьори. Налице са обособени тоалетни за хора с увреждания. Библиотеката е организирана така, че до физическите ѝ ресурси да имат достъп и лицата с двигателни проблеми.

Q6.1.9 ВУ осигурява учебни ресурси и материали, подходящи за лица със СОП.

ВСУ полага особени грижи за осигуряване на учебни ресурси и материали, подходящи за лица със СОП. Освен осигуряването на подходяща маркировка на помещенията и улеснена подредба на ресурсите в библиотеката за хора със СОП специално внимание е положено за подпомагане на незрящите студенти в процеса на тяхното обучение. За тях са осигурени специални технически средства и отделно работно място на партерния етаж на библиотеката на университета.

С цел да подпомагане и усъвършенстване на приобщаващите към ВУ системи за хора със СОП са проведени проучвания в редица университети и е събрана информацията относно предлаганите услуги за подкрепа в Европа и извън нея. Това е осъществено през 2019 – 2022 г. по проект N2019-1-BG01-KA203-062530 „Достъп до университетите за хора с увреждания – АТУ“, финансиран от програмата „Еразъм +“ на ЕС, в който ВСУ е водеща организация.

N6.1.9 Относителен дял на специалностите във ВУ, осигурени със съвременни технически средства, необходими при обучението на студентите.

За целия оценяван период относителният дял на специалностите във ВСУ, осигурени със съвременни технически средства, необходими при обучението на студентите, е 100%.

N6.1.10 Брой места в библиотеките на 100 студенти (средноприравнен брой).

През оценявания период броят на местата в библиотеките на 100 студенти (средноприравнен брой) е увеличен от 1,12 места през 2019 г. до 1,35 места през 2024 г.

N6.1.11 Динамика на новопостъпилите библиотечни единици на хартиен и електронен носител спрямо предишния акредитационен период.

Новопостъпилите библиотечни единици във ВСУ са се увеличили (от 112 520 през 2019 г. на 120 273 през 2024 г.), т.е. увеличението е с 7753 библиотечни единици.

№6.1.12 Брой заглавия на учебна и специализирана литература в институционалната библиотечна система, достъпни за обучаваните в дигитален формат спрямо предишния акредитационен период.

Броят на заглавията на учебна и специализирана литература в институционалната библиотечна система, достъпни за обучаваните в дигитален формат спрямо предишния акредитационен период се е увеличил почти два пъти (от 8863 до 14 570 през 2024 г.).

Q6.1.10 ВУ предоставя ресурси за информиране на студентите относно услугите в образователната, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност.

ВСУ „Черноризец Храбър“ предоставя необходимите условия за подкрепа и улесняване на ориентацията на студентите. Ръководството оповестява решенията си посредством вътрешната университетска електронна мрежа до всички представители на академичната общност на ВСУ – студенти, преподаватели, административни служители. Услугите в образователната, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейност са подробно описани във вътрешната нормативна уредба на университета, сред която централно място заема *Наредба 1 за учебния процес*. ВСУ предоставя подробна информация за възможностите за стажове и професионална реализация, формализирани в академичния каталог и детайлизирани чрез постоянен информационен поток от Кариерния център на ВСУ към студентите.

В подкрепа на информираността и достъпа на студентите до административните услуги и до информация за учебния процес функционира специализирано звено „Фронт офис“. Полагат се особени грижи за ефективното информиране и включване на студентите в процеса по управлението на институцията и нейното качество посредством излъчването на студентски групови отговорници и представители към отделните колективни органи на управление на университета. Публикуват се издания, като напр. *Наръчник на първокурсника*.

За целите на информирането на студентите активно се използва електронната поща, електронната система за управление на учебния процес, интернет страницата на университета, многобройните и разнообразни събития за студенти, седмицата за ориентация на студентите в началото на всеки семестър.

Към ВСУ функционира тюторна система. След постъпването на всеки студент се определя академичния наставник, който съветва студента по време на развитието му в Университета. Студентите могат да се обърнат към него за специализирана помощ по разнообразни въпроси и теми, като: избор на подходящ за всеки от тях набор от курсове и извънкласни дейности; разясняване на университетските политики и процедури; изготвяне на подходящ индивидуален учебен план при отчитане интересите на студента; осмисляне на дългосрочните цели на студента за кариера и професионална реализация, като основа за вземане на решения относно подбора на курсове; помощ за самооценка на личните интереси и персонални квалификации с оглед бъдещата кариерна реализация; информация за наличните услуги за студенти във ВСУ и др.

Q6.1.11 ВУ създава подходящи условия за достъп (в т. ч. електронен) на студентите до административни услуги.

Във ВСУ са създадени много добри условия за достъп на студентите до предоставените им административни услуги. До всичките 40 предлагани административни услуги студентите имат достъп на място чрез Фронт офис или онлайн чрез електронната системата Студентско състояние или сайта на Университета. За улесняване на онлайн достъпа е подсигурен високоскоростен интернет във всички сгради на университета, включително Wi-Fi за безжична комуникация и достъп на всеки потребител – студент, преподавател или администратор.

№6.1.13 Относителен дял на административните услуги на ВУ, които са достъпни онлайн.

Относителният дял на административните услуги на ВСУ, които са достъпни онлайн, е 100%.

Q6.1.12 ВУ предоставя възможности за повишаване компетентностите на персонала за административното обслужване на студентите.

Във ВСУ действа система от вътрешноуниверситетски обучения за повишаване на квалификацията на административния и на техническия състав, които обхващат всички страни от административното обслужване.

Фокусът на тези обучения са изграждането и развитието на уменията на административния персонал за работа в електронна среда, към усвояване на нововъведенията в базите за електронно обслужване на студентите, новостите в развитието на технологиите за електронно и дистанционно обучение, формиране на умения за работа с инструментите за комуникация в Google Workspace. В обученията и семинарите за функционирането на системата за ДФО, в т.ч. повишаване на дигиталните компетентности и дигитализация на средата на обучението във ВСУ, са обхванати всички административни служители, а броят на участията в тях е 380.

Друг акцент на проведените обучения е ролята на университетските служители при постигане на целите по качеството и действието на СУК. През следакредитационния период 22 души административен персонал е преминал обучение за функционирането на СУК.

№6.1.14 Относителен дял на лицата от административния и обслужващ персонал, участвали в програми за повишаване на компетентностите им.

За оценявания период относителният дял на лицата от административния и обслужващ персонал, участвали в програми за повишаване на компетентностите им, се е увеличил от 61,42% през 2019 г. на 100% през 2024 г.

№6.1.15 Относителен дял от общия финансов ресурс на ВУ (вкл. средства от бюджета, проекти, дарения, платени форми за обучение и др.) за периода на акредитация, използван за подобряване на материалната и информационна база.

За оценявания период 2019 – 2024 г. средногодишният относителен дял на финансовия ресурс, използван за подобряване на материалната и информационна база на ВСУ, е 15,16% от общия финансов ресурс на ВСУ. Данните са извлечени от годишните финансови отчети на Университета и включват извършени разходи за: дълготрайни материални и нематериални активи, библиотечен фонд, активи под стойностния праг на същественост, абонаменти, комуникации, ремонти на технически средства и поддръжка на материално-техническата база.

РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕРКАТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТАНДАРТ 6:

1. ВСУ разполага с модерна материално-техническа и информационна база, която създава всички необходими условия и осигурява ресурси за протичането на съвременен учебен процес. На студентите и преподавателите е осигурен достъп до разнообразни и достатъчни по брой софтуерни продукти, дигитални международни научни бази данни и електронни книги и учебници, както и до други платформи с академично съдържание. В помощ на учебния процес във ВСУ е изграден многофункционален спортен комплекс, който отговаря на съвременните функционални и технически изисквания. Студентите, в т.ч. и чуждестранните, са обезпечени с леглова база в общежитията на ВСУ и хотелските бази в района.

2. ВСУ функционира и провежда обучение в напълно дигитализирана учебна среда. Разработени са стандарти за онлайн учебни курсове. Всички специалности са осигурени с учебни пособия и ресурси в електронен формат. В ДФО се предлага обучение по 13 акредитирани специалности, които са 23,6% от специалностите, включени в образователното портфолио на ВСУ. За организация на ДО се използва собствена платформа с дигитални ресурси, подпомагащи учебната и изследователската дейност. Чрез платформата се реализират

и съпровождащи уеб базирани дейности, ресурси и форми за комуникация. Всички изпити, в неприсъствен формат, се провеждат дистанционно чрез система за електронно оценяване и изпитване, но все още не е достатъчна интеграцията на допълнителни технологични решения, включително автоматизирани системи при идентификацията на оценяваните в изпитните процедури. Работната среда за ДО отговаря на изискванията на чл. 4, ал. 5, т. 1 – 9, чл. 9, ал. 1 и 2 и чл. 11, ал. 3, т. 1 – 3 за четвърто (непълно) равнище.

3. ВСУ провежда политика на активна комуникация със студентите относно услугите в образователната, научноизследователската, художественотворческата и спортната дейности. Създадени са много добри условия за информиране и ориентиране на студентите за предоставените им възможности, като информацията за това се актуализира непрекъснато и е достъпна онлайн. Към ВСУ действа Фронт офис, който предоставя информация по всякакви въпроси, свързани с учебния процес в университета, както и административни услуги на студентите. Относителният дял на онлайн административните услуги е 100%.

ИЗВОД: СТАНДАРТ 6 се изпълнява напълно.

SWOT АНАЛИЗ НА ВСУ

Силни страни - Системата за осигуряване и поддържане на качеството на обучение и на академичния състав интегрира и осигурява съответствие с изискванията на три стандарта – ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 и ESG. - Управлението на процесите и ресурсите се провежда по цикъла ПИПД (PDCA) и се основава на достоверна информация. Чрез 12 динамично свързани регистри се осъществява перманентен мониторинг и контрол на процесите, ресурсите и резултатите, включително и на съответствието с критериите и индикаторите за качество на ESG, регулаторната рамка на действащото приложимо законодателство, стратегическите документи за развитие на висшето образование и вътрешните норми. - Ефективна обратна връзка със заинтересованите страни, като резултатите се използват за усъвършенстване на учебните програми и управление на академичните дейности и ресурси. - Висококачествен академичен състав: оптимални количествени и качествени характеристики; балансирано съотношение между млади и опитни преподаватели; процедури за атестация и професионално развитие, включващи обективни, измерими и съответстващи на критериите за качество индикатори за учебна, научна, художествено-творческа и административна	Слаби страни - Слаба активност на преподавателския състав по осигуряване на учебния процес със собствена учебна литература. - слабо участие на преподавателския състав в проектната дейност на ВУ. - Не е достатъчна интеграцията на допълнителни технологични решения, включително автоматизирани системи при идентификацията на оценяваните в изпитните процедури.
---	--

дейност. - Модерно информационно обслужване на студентите и преподавателите: дигитализиран достъп до административни услуги, електронни главни книги, интегрирани електронни системи. - Развито електронно обучение: пълно покритие на специалностите с електронни ресурси, богата платформа за дистанционно обучение, успешна адаптация към постпандемичните условия.	
Възможности - Сътрудничество с други частни български университети за укрепване на конкурентната позиция на частното висше образование, повишаване на неговото качество и изграждане на устойчива репутация. - Интеграция на иновативни дигитални технологии в образователния процес и академичния мениджмънт включително внедряване на изкуствен интелект, виртуална и допълнена реалност (VR/AR) в лабораторните занятия и симулационните среди за практически обучения. Използване на анализа на големи данни (Big Data) за персонализиране на учебните планове и оценка на ефективността на образователните програми. - Адаптация към демографските и социални промени чрез: внедряване на методи за обучение в малки групи; разработване на програми за възрастни и непрекъснато обучение с фокус върху сектори като ИТ и устойчиво развитие; насочване към включване – например чрез курсове за интеграция на студенти от различни култури; разширяване на онлайн и хибридно обучение за привличане на работещи и международни студенти. - Реагиране на пазарните тенденции и глобалните предизвикателства чрез предлагане на краткосрочни курсове и програми за микрокредити за бързо актуализиране на уменията на работещите професионалисти, както и създаване на нови специалности и програми в области като изкуствен интелект, киберсигурност, екология и устойчиво развитие. - Разширяване на съвместните образователни програми с чуждестранни	Заплахи - Бързите и дълбоки технологични промени могат да направят пазара на труда непредвидим и да затруднят разработването на ефективни адаптивни стратегии. Това може да доведе до бързо остаряване на учебните програми, както и до рискове от кибератаки и нарушаване на сигурността на данните на студенти и служители. - Намаляващият брой студенти в традиционната възрастова група (18 – 25 г.) и миграцията на младите към други държави за работа или образование създават два основни риска: (1) намаляване на търсенето на образователни услуги и засилване на конкуренцията между висшите училища за ограничени брой обучаеми и (2) намаляване на селективността при приема, което води до влошаване на средното качество на студентите, увеличаване на хетерогенността на техните академични способности и намаляване на ефективността на обучението в големи групи. - Недостатъчната подготовка в средното образование не осигурява необходимите дълбочина, обхват, строгост и дисциплина за успешен преход към висшето образование. - Неравносното третиране на частното висше образование го поставя в неблагоприятна позиция в конкуренцията за таланти студенти и преподаватели, както и за публично финансиране на изследователската инфраструктура, научната дейност и участието в големи международни проекти. Това ограничава възможностите за реализиране на иновационния потенциал на ВСУ. - Свръхрегулиране и нестабилност на

университети за повишаване на престижа на университета и привличане на таланти студенти и преподаватели от цял свят. - Подобряване на устойчивостта и екологичните практики чрез въвеждане на „зелени“ инициативи (напр. енергийно ефективни сгради, рециклиране) като част от университетската идентичност и разработване на програми, които позиционират ВСУ като лидер в изследването на глобалните предизвикателства. - Партньорства с бизнеса за разработване на практикоориентирани програми, стажове и проекти, които допринасят за развитието на регионалната иновационна екосистема. Създаване на нови екосистеми в сътрудничество с институти, бизнес организации, обществени структури и публични администрации, като ВСУ се превръща в център за обществен дебат и предлагане на иновативни решения. - Диверсификация на източниците на финансиране чрез използване на европейски и национални фондове, насочени към подкрепа на иновации, научни изследвания и мобилност. Тези средства могат да бъдат използвани за модернизация на инфраструктурата, обучение на персонала и разработване на нови курсове.	регулаторните изисквания, включително тромави процеси за издаване на визи за чуждестранни студенти и признаване на дипломи. Промените в образователната политика на национално и европейско ниво могат да доведат до нови изисквания, които са трудни и скъпи за изпълнение. - Риск от глобални кризи, като пандемии, природни бедствия или войни, които могат да прекъснат учебния процес, да намалят потока на международни студенти и да ограничат международните партньорства. Икономическите шокове също могат да намалят частните инвестиции в образованието и проектното финансиране. - Конкуренция от алтернативни форми на обучение, като сертификационни програми за конкретни умения, AI базирани образователни агенти или нискоразходни курсове на платформи като Udemu, Coursera и edX. Също така, програмите на традиционни институции с по-голям престиж могат да отслабят интереса към програмите на ВСУ.
--	--

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С оглед на изложените резултати от извършената проверка и направените изводи по отделните стандарти на Критериалната система на НАОА, Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана при НАОА, изразява мнение че може да се даде институционална акредитация на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, поради:

1. Варненският свободен университет „Черноризец Храбър“ е университет с утвърдени традиции и ясно изразена нагласа за растеж, който непрекъснато се развива и адаптира към променящите се изисквания на обществото и пазара на труда.
2. ВСУ разполага с модерна материално-техническа база, която създава всички необходими условия и осигурява ресурси за протичането на съвременен учебен процес, провеждан в напълно дигитализирана среда.
3. Систематичният подход към качеството на обучението и устойчивото развитие на институцията, подкрепен от съвременна информационна инфраструктура, квалифициран академичен състав и иновативни управленски практики, позиционират Университета като значим образователен център в региона, с висока степен на конкурентоспособност на национално и международно ниво.
4. Във ВСУ „Черноризец Храбър“ функционира работеща система за оценяване и поддържане качеството на обучение, която е динамична, позволява и търпи

оптимизиране с въвеждането на нови добри практики. При управлението на системата по качество стремежът е да се прилагат най-ефективните методи за обучение и оценка на придобитите знания и умения, използвайки все по-широко технологичните и научни постижения.

С оглед на изложените резултати от извършената проверка и направените изводи по отделните стандарти на Критериалната система на НАОА, Постоянната комисия по социални и правни науки, сигурност и отбрана предлага на Акредитационния съвет да:

1. **Даде последваща институционална акредитация на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ .**
2. **Определи срок на валидност на акредитацията 6 (шест) години, съгласно чл. 77, ал. 6 от ЗВО.**
3. **Определи четвърто (непълно) равнище на институционалната среда за дистанционно обучение.**
4. **Определи капацитет на висшето училище, който е равен на сбора от капацитетите на акредитираните му професионални направления и специалности от регулираните професии по смисъла на § 4д, т. 2, изр. 2-ро от ДР на ЗВО.**

V. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПРЕПОРЪК

1. Да се повиши участието на преподавателския състав в национални и международни проекти

Срок: постоянен

2. Да се повиши дейността на преподавателския състав относно осигуряване на учебния процес със собствена учебна литература.

Срок: началото на учебната 2027/2028 г.

3. Да започне надграждане на системите за дистанционно изпитване чрез интеграция на допълнителни технологични решения, включително автоматизирани системи от тип „електронен квестор“, за повишаване на сигурността, контрола и ефективността при идентификацията на оценяваните в изпитните процедури.

Срок: началото на учебната 2027/2028 г.

Председател на ПКСПНСО:

(проф. д-р Росен Стоянов)